Openbaar Primair Onderwijs

Jaarverslag 2017

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente
Bezoekadres: Kievitstraat 67A 7471 EL Goor, Postadres: Postbus 220 7470 AE Goor
Tel: 0547-276638, Email: info@opohvt.nl, www.opohvt.nl

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente

Rapport 2017

Inhoudsopgave

A Bestuursverslag

A1 Bestuursverslag 2
A2 Verslag Toezichthoudend orgaan 4
A3 Organisatie 5
A4 Onderwijs 9
A5 Personeel 19
A6 Huisvesting 21
A7 Financiën 22
A8 Continuïteitsparagraaf 29
A9 Kengetallen en grafieken 33
A10 Instellingsgegevens 35

B Jaarrekening 2017

B1 Grondslagen 37
B2 Balans per 31 december 2017 42
B3 Exploitatierekening over 2017 44
B4 Kasstroomoverzicht over 2017 45
B5 Toelichting op de balans per 31 december 2017 46
B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijkende rechten (actief) 50
B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2017 51
B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo 55
B9 Gebeurtenissen na balansdatum 56
B10 Overzicht verbonden partijen 56
B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector 57

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring 59

A Bestuursverslag

A1 Bestuursverslag

Bij deze bieden wij u het jaarverslag 2017 aan. Naast de financiële afrekening van het boekjaar 2017 willen wij ook inhoudelijk een beeld schetsen over de ontwikkelingen bij de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente.

Zoals al jaren beschreven vormt het grootste punt van zorg voor onze Stichting de demografische ontwikkeling in ons gebied en onze hele regio. Aan de dalende geboortecijfers van de afgelopen jaren lijkt voorlopig nog geen eind te gaan komen. De laatste leerlingprognose, samengesteld door Pronexus, in opdracht van de gemeente Hof van Twente (december 2017) toont dat er rond 2026-2027 sprake zal zijn van een stabilisatie. Tot die tijd geeft het leerlingenaanbod nog steeds een dalende trend aan. Met name onze kleine scholen in de buurtschappen ondervinden dit. Minder leerlingen, minder financiële middelen, minder FTE's, etc. In onze begrotingen en jaarverslagen van de laatste jaren hebben wij reeds aangegeven met alle belanghebbenden in gesprek te gaan en te blijven over mogelijke consequenties.

In november 2016 zijn we gestart met de eerste gesprekken betreffende een fusie van Obs Markvelde en Obs Stedeke. Aanleiding hiervoor was de blijvende daling van het leerlingenaantal in Markvelde. Uit de leerlingenprognoses bleek dat het leerlingaantal in 2017 of 2018 voor Markvelde uit zou komen onder het cruciale aantal van 23. Er is door ons gekozen voor een model waarbij Obs Markvelde als een dislocatie van Obs Stedeke zal kunnen blijven functioneren. Na diverse gespreksronden, het opstellen van een Fusie effectrapportage en advies en instemming van de MR van Obs Markvelde en de MR van OBS Stedeke zijn de aanvragen ingediend bij en goedgekeurd door DUO van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur. De officiële fusiedatum is 1 augustus 2017. Per genoemde datum zijn ook alle leerlingen van Obs Markvelde ingeschreven bij Obs Stedeke.

Op dit moment wordt eenzelfde overleg gevoerd over een fusie tussen Obs Deldenerbroek en Obs Azelo.
Binnen CD/LD en MT vergaderingen, GMR-vergaderingen en vergaderingen met de Raad van Toezicht is krimp een vast agendapunt.
Schoolbestuur en gemeente hebben afgesproken om in deze, binnen de eigen verantwoordelijkheden, gezamenlijk op te trekken.

De Raad van Toezicht heeft op 24 november 2016 de begroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018-2020 besproken en goedgekeurd. Het bestuur heeft de begroting daarna vastgesteld.
Op 2 december 2016 is de begroting 2017 en de meerjarenbegroting bij de gemeente Hof van Twente ingediend. Het college heeft per brief (d.d.26 april 2017) aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen betreffende de begroting 2017 (artikel 22 lid 2 van de Statuten). De gemeenteraad heeft naar aanleiding van het raadsvoorstel de meerjarenbegroting besproken/behandeld in de vergadering van de raad op 18 april 2017. In de laatst genoemde vergadering heeft de gemeenteraad besloten geen zienswijze in te dienen betreffende de meerjarenbegroting 2018 – 2020 (artikel 22 lid 5 van de Statuten).

Voor de meerjarenbegroting 2017 tot en met 2019 maken we voor wat betreft de leerling-prognoses gebruik van de in 2015, in opdracht van de gemeente Hof van Twente door Pronexus opgestelde prognoses. Als gevolg van de demografische ontwikkelingen wordt een daling van het aantal leerlingen voorzien van 993 in 2018 tot 930 in 2021.
De daling van het aantal leerlingen zorgt dat de inkomsten van de stichting verder zullen dalen en de werkgelegenheid zal afnemen.

Wij verwachten nog steeds dat in de eerstkomende jaren het natuurlijk verloop van personeel min of meer in de pas loopt met de daling van de beschikbare formatie ten gevolge van de afname van het aantal leerlingen. Op het moment dat de beschikbare formatie sterker terugloopt en niet meer kan worden gecompenseerd met het natuurlijk verloop, zal een beroep worden gedaan op het Vervangingsfonds via het instellen van een eigen vervangingspool.
In 2017 hebben wij gelukkig, net als in 2016, in totaal ongeveer 2,5 FTE's kunnen aanbieden aan een vijftal leerkrachten. Een aantal vacatures zijn tijdelijk ingevuld tot het einde van het schooljaar.

De gesprekken met de schoolbesturen van Poolster, ROOS en OPONOA onder leiding van de regionale procesbegeleider de heer H. Kok zijn in 2017 afgerond. De vier schoolbesturen hebben op basis van de rapportages aangegeven dat zij op dit moment geen meerwaarde zien in vervolgstappen.
Samenwerking op welk gebied dan ook zal op basis van vrijwilligheid geschieden; wel hebben OPONOA, Poolster en OPO Hof van Twente met elkaar afgesproken de ontwikkelingen in het primair onderwijs niet alleen nauwlettend te blijven volgen, maar deze ook jaarlijks een aantal keren met elkaar te bespreken en eventuele samenwerking per onderdeel te bespreken.
Tevens hebben wij de heer Kok, vanwege zijn expertise, ingehuurd als adviseur bij het fusietraject.

Zoals we vorig jaar reeds hebben vermeld heeft Obs Stedeke op 23 januari 2017 het predicaat Excellente school in ontvangst mogen nemen.

Tenslotte dient vermeld te worden dat onze Stichting de "Code Goed Bestuur" actief onderschrijft. Zij geeft een duidelijke prioriteit aan het professioneel behartigen van belangen en zal zich als stichting ook verder blijven professionaliseren. Stichting OPO Hof van Twente is lid van de PO-Raad en de VOS/ABB.

A2 Verslag toezichthoudend orgaan

Na de transitie per 1 juli 2013 kent de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente een Raad van Toezicht -model met één directeur/bestuurder.
De Raad van Toezicht, bestaande uit vier personen is in 2017 vijf keer in vergadering bijeen geweest.
Hieronder volgt een overzicht van de activiteiten van de Raad van Toezicht in 2017.

Datum	Activiteit, bespreking, besluit
Elke vergadering	Personele ontwikkelingen
2 maart 2017	Krimp Formatie 2017-2018 Voortgang IKC Markelo
11 mei 2017	Concept jaarverslag 2016 Fusie Obs Markvelde/Obs Stedeke Voortgang IKC Markelo Treasurystatuut Herbenoeming lid Raad van Toezicht
19 juni 2017	Jaarverslag 2016 Fusie Obs Markelo/Obs Stedeke Voorgang IKC Markelo Vergoeding Raad van Toezicht
10 oktober 2017	Fusie Obs Markvelde/Obs Stedeke Voortgang IKC Markelo Procedure benoeming voorzitter/lid Raad van Toezicht Procedure benoeming directeur-bestuurder St. OPO HvT Vergoeding Raad van Toezicht
30 november 2017	Uitleg/ Bespreking besturingsvisie Procedure benoeming voorzitter/lid Raad van Toezicht Procedure benoeming directeur-bestuurder Stg. OPO HvT Concept begroting 2018 en meerjarenbegroting 2019-2021 Fusie Obs Markvelde/Obs Stedeke Voortgang IKC Markelo
Tussendoor	Werkbezoek diverse scholen Nieuwjaarsreceptie Bilateraal overleg met diverse personen en geledingen van de stichting Overleg met de wethouder van onderwijs gemeente Hof van Twente

Aldus goedgekeurd door de Raad van Toezicht en vastgesteld door het bestuur van de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente op 26 april 2018.

Voorzitter Raad van Toezicht

Dr. ing. M. Verbeek

.....

Directeur/bestuurder

B. van den Berg

.....

A3 Organisatie

Inleiding

Tot 1 januari 2008 vormde op grond van artikel 1 van de Wet Primair Onderwijs het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hof van Twente het bevoegd gezag van het Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente. Vanaf die datum is het bevoegd gezag van de openbare scholen in Hof van Twente overgegaan naar de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente.
De Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente is op 20 december 2007 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 8167192.
Per 1 juli 2013 (na statutenwijziging) kent genoemde stichting een Raad van Toezicht en een directeur/bestuurder.

De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de stichting bestaat in 2017 uit navolgende personen:

Naam:	*Functie:*
de heer dr. ing. M. Verbeek	voorzitter
mevrouw M. Peters	lid
mevrouw W. Dijkman	lid
de heer H. Muller	lid

Directeur/bestuurder

De heer Bert van den Berg bekleedt de functie van directeur/bestuurder. Hij valt onder de directe verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht.
De directeur/bestuurder voert samen met het hoofd stafbureau, mevrouw Astrid Baartman, het overleg met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en is namens de stichting overlegpartner voor de vakorganisaties.

Centrale directie

Vanaf begin 2016 bestaat de centrale directie uit twee personen:
De heer Bert van den Berg (directeur/bestuurder) en de heer Robert Geerdink (bovenschools directeur). De centrale directie is verantwoordelijk voor het resultaat van het gevoerde beleid en het beheer van de middelen in de ruimste zin van het woord.
Aan de leden van de centrale directie is een aantal portefeuilles toegewezen. Daarnaast is de bovenschoolse directeur aanspreekpunt voor de locatiedirecteuren.

De verdeling van de portefeuilles is als volgt:

Naam:	Portefeuilles:
De heer Bert van den Berg	Financiën, Algemene en Personele zaken, PR en communicatie
De heer Robert Geerdink	Huisvesting, Facilitair, Onderwijsinhoudelijk, Zorg en ICT

In de begroting 2017 hebben we reeds aangegeven dat we moesten constateren dat er een aantal beleidsmatige zaken moesten worden uitgesteld of vertraging opliepen door een te krappe bezetting van de centrale directie.
Bij de start van het schooljaar 2017-2018 is de heer Jasper Kok, na een interne sollicitatieprocedure voor 16 uur aangesteld als medewerker ter ondersteuning van de centrale directie. Zijn belangrijkste taken zijn stichtingsbrede ondersteuning op het gebied van het uitzetten van de Risico-Inventarisatie en Evaluatie, het maken van een integraal veiligheidsplan, het begeleiden van kindcentrumontwikkelingen(IKC), internationalisering en het bieden van onderwijskundige hulp aan individuele scholen.

De locatiedirecties

In november 2016 zijn we gestart met de eerste gesprekken betreffende een fusie van Obs Markvelde en Obs Stedeke. Aanleiding hiervoor was de blijvende daling van het leerlingenaantal in Markvelde. Uit de leerlingenprognoses bleek dat het leerlingaantal in 2017 of 2018 voor Markvelde uit zou komen onder het cruciale aantal van 23. Er is door ons gekozen voor een model waarbij Obs Markvelde als een dislocatie van Obs Stedeke zal kunnen blijven functioneren. Na diverse gespreksronden, het opstellen van een Fusie effectrapportage en advies en instemming van de MR van Obs Markvelde en de MR van OBS Stedeke zijn de aanvragen ingediend bij en goedgekeurd door de dienst DUO van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur. De officiële fusiedatum is 1 augustus 2017. Per genoemde datum zijn ook alle leerlingen van Obs Markvelde ingeschreven bij Obs Stedeke.
Na de officiële fusie tussen Obs Markvelde en Obs Stedeke, per 1 augustus 2017 is het aantal BRIN-nummers met één verminderd.
De huidige 10 scholen (BRIN-nummers) van het openbaar onderwijs Hof van Twente zijn gevestigd op 12 locaties.
Iedere locatie heeft een locatiedirecteur.
Aan elk van de locatiedirecteuren is het onderwijskundig leiderschap op de betreffende locatie opgedragen.
In principe is de locatiedirecteur ten aanzien van de wijze van het onderwijskundig leiding geven aan zijn locatie in hoge mate autonoom. Hierin goed functioneren wordt vergemakkelijkt, doordat taken betreffende huisvesting, financiën, technische en huishoudelijke diensten, contracten en personeelsbeleid nagenoeg geheel door de centrale directie worden uitgevoerd. De locatiedirecteur heeft verder een signalerende en adviserende functie. De centrale directie neemt terzake besluiten en draagt zorg voor de uitvoering.
De schooldirecties geven verder uitvoering aan het beleid, vastgelegd in het schoolplan 2015 - 2019, in samenwerking en samenspraak met de medezeggenschapsraden van de 10 scholen waarin personeel en ouders zitting hebben.

Overzicht:

School:	**Brinnummer:**	**Naam locatiedirecteur: schooljaar 17-18**
Azelo	03AN	Mevrouw Andrea Wigman-de Lat
Deldenerbroek	05YP	Mevrouw Andrea Wigman-de Lat
Stedeke	08DH-1	De heer Jasper Kok
Markvelde	08DH-2	De heer Rob Haarman
Wiene	08EA	De heer Rob Haarman
Elserike	09FH	De heer Bertjan ten Donkelaar
Stokkum	10BF	Mevrouw Marlijn Meinders
't Gijmink	10CT	Mevrouw Irene Gruppen-Prins
Brookschole	10TE	Mevrouw Marlijn Meinders
De Whee-Wiekslag	10UJ-1	De heer Maarten Bomans
De Whee-Puntdak	10UJ-2	De heer Maarten Bomans
De Zwaluw	11HK	De heer René Scholten

Het bestuursbureau

De stichting kent een bestuursbureau. Het bestuursbureau bestaat uit de volgende drie medewerkers: mevrouw Astrid Baartman, mevrouw Ymke Overbeek en mevrouw Mariska Oltwater. Totaal 1,7 FTE.
Dit bestuursbureau verleent adviserende en ondersteunende diensten aan Raad van Toezicht, het bestuur en de centrale directie. Hierbij zijn de verdeling van taken en bevoegdheden tussen de verschillende disciplines vastgelegd in het bestuurs- en managementreglement. Mevrouw Astrid Baartman is hoofd bestuursbureau en belast met de portefeuille HRM en heeft tevens de dagelijkse leiding van het bestuursbureau.

Administratie

De financiële administratie en de personeels- en salarisadministratie zijn ondergebracht bij het Onderwijsbureau Twente (ObT) te Borne.

Medewerkers

In 2017 hebben we wederom een aantal leerkrachten een vaste parttime aanstelling aan kunnen bieden.
Het vinden van leerkrachten die de taak van Intern Begeleider willen vervullen wordt mede gezien de problematiek die deze taak met zich meebrengt steeds lastiger. Door de verhoging van de pensioenleeftijd en dus het langer doorwerken, in combinatie met de krimp zal er op langere termijn een tekort aan jonge leerkrachten ontstaan.
Het vinden van invalleerkrachten is een steeds groter probleem aan het worden. Zeker in een griepperiode zijn er simpelweg dagen dat er geen invaller is te krijgen. Oplossingen moeten dan gezocht worden in het combineren van groepen of een groep naar huis sturen.

Leerlingen

Het bestuur van de Stichting OPO Hof van Twente heeft de volgende scholen onder haar verantwoordelijkheid:

School	Brin.nr.	Leerlingaantal 1 oktober 2017
Obs Azelo	03AN	46
Obs Deldenerbroek	05YP	26
Obs Stedeke	08DH	183
Obs Wiene	08EA	35
Obs Elserike	09FH	98
Obs Stokkum	10BF	32
Obs 't Gijmink	10CT	126
Obs Brookschole	10TE	36
Obs De Whee	10UJ	237
Obs De Zwaluw	11HK	253
Totaal		1.072

Per 1-10-2016 bedroeg het aantal leerlingen 1.124. Het aantal leerlingen is per 1-10-2017 gedaald naar 1.072. Een daling van 52 leerlingen.
Het marktaandeel van Stg. OPO Hof van Twente was op 1 oktober 2016 38,7 procent. Een jaar later op 1 oktober 2017 38,5 procent. De verdeling van de rest van de leerlingen is als volgt: Stg. KOMT - 25,7%, Stg. KEENDER – 21,4%,St. Marcant/BSV – 14,3%

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De (P)GMR vertegenwoordigt de 11 scholen en bestaat uit 22 leden. Van iedere school hebben een personeelslid en een vertegenwoordiger namens de ouders zitting. De voorzitter is de heer Gijs Rutering (personeelsgeleding van Obs Azelo). Mevrouw Marina van Meel-Bomans (personeelsgeleding van Obs Elserike)) is secretaris en mevrouw Bernardien Nijhof (personeelsgeleding van Obs Stedeke) is lid van het dagelijks bestuur van de GMR.
In de visie van de GMR wil zij gespreks- en sparringpartner zijn in beleidsvoornemens en niet alleen een controle-orgaan voor de beleidsuitvoering.
De GMR heeft in 2017 4 keer vergaderd. Enkele weken voor de vergadering vindt een voorbespreking plaats tussen het DB van de GMR, de directeur- bestuurder, de heer Bert van den Berg en het hoofd van het bestuursbureau, mevrouw Astrid Baartman.
Enkele keren per jaar is er overleg tussen de directeur- bestuurder, het hoofd bestuursbureau en de commissie financiën van de GMR. Punten die daarbij aan de orde komen zijn de begroting, de meerjarenbegroting en de jaarrekening.

Medezeggenschapsraad

Elke school/Brinnummer kent een eigen medezeggenschapsraad waarin personeel en ouders evenredig zijn vertegenwoordigd. De locatiedirecteur voert als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag met de MR overleg over schoolspecifieke zaken.

Stichting Vrienden van

Ten behoeve van alle openbare scholen zijn per BRIN-nummer "Stichtingen ouders en vrienden van" opgericht. Tussen deze stichtingen en de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente bestaat geen bestuurlijke gezagsverhouding.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het bestuur van St. OPO Hof van Twente is zich bewust van het maatschappelijk speelveld waarin de organisatie zich bevindt en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de organisatie vorm te geven. De school onderhoudt actief contacten met instellingen en verenigingen uit de lokale gemeenschap Hof van Twente, zowel in de grote als in de kleine kernen. De scholen maken hierbij individuele keuzes. Zo worden er diverse gastlessen gegeven en projecten uitgevoerd. Op cultureel/muzikaal gebied wordt er intensief door de scholen geparticipeerd in de Stichting CUBAHOF. Op sportgebied werken de vakleerkrachten samen met diverse lokale sportverenigingen. Tevens zijn er diverse projecten over duurzaamheid uitgevoerd onder leiding van de gemeentelijke coördinator duurzaamheid. De voor- en naschoolse opvang wordt in samenwerking gedaan met diverse lokale aanbieders.

A4 Onderwijs

Inleiding

Het bestuur streeft naar een hoogwaardige kwaliteit van het onderwijs op al haar 12 locaties. De scholen hebben allen ook een maatschappelijke functie in de wijk, het dorp of de buurtschap waar de school staat.
Met alle scholen hebben we onder begeleiding van onderwijs begeleidingsdienst Expertis een DNA samengesteld voor onze Stichting en alle scholen. Dit is de onderlegger geweest voor het vigerende schoolplan van elke school voor 2015 – 2019. Elk jaar wordt er een jaarplan en een jaarverslag gemaakt n.a.v. de richtlijnen uit dit schoolplan.

Onderwijskundig beleid

In 2015 zijn we tot een afronding gekomen van ons Algemeen Beleidsplan 2015 - 2019. Dit Algemeen Beleidsplan vormt de onderlegger voor de Schoolplannen 2015 - 2019 van al onze afzonderlijke scholen. Er is gekozen voor een compact format om te komen tot een kernachtige beschrijving van een meerjarig integraal strategisch beleid. Onze identiteit is in 1 pagina beschreven; het DNA van onze Stichting.
Het schoolplan is in eerste instantie een intern instrument om houvast te bieden bij de gemaakte beleidskeuzes en de planning in de komende jaren.
Ten tweede dient het schoolplan om verantwoording af te leggen (samen met andere documenten) aan ouders, het bevoegd gezag en aan de onderwijsinspectie.
Bij de totstandkoming van het schoolplan is ook gebruik gemaakt van de uitkomsten van de laatste inspectiebezoeken, interne kwaliteitsmetingen, de meest recente ouderenquêtes, een analyse van het voorgaande schoolplan en de bestaande beleidsstukken. Medio 2018 zal een start worden gemaakt met de voorbereiding voor de periode 2019 – 2023.

Visie op het openbaar primair onderwijs Hof van Twente

Zicht op het heden; blik op de toekomst

SCHOLEN MET LEF !

Denken aan en over de toekomst gaat gepaard met dromen en wensen. Maar ook over de bezorgdheid vanwege maatregelen en ontwikkelingen in het heden die verstrekkende, ook in tijd, gevolgen kunnen hebben voor het onderwijs aan onze scholen. Het is goed deze risico's in beeld te hebben en te bepalen in hoeverre deze zijn op te vangen, dan wel ten goede zijn te keren middels een andere aanpak of werkwijze met behoud van de gewenste kwaliteit van ons onderwijs.

Onze visie is daarom niet bedoeld als een strak omlijnd bestemmingsplan waarin exact staat vermeld wat in 2019 in al onze scholen de onderwijsinhoudelijke invulling zal zijn, maar is ook geen vage afstandelijke beschrijving van "vertaalde" maatschappelijk ontwikkelingen met daaraan gerelateerd onderwijsbeleid.

Doel van deze visie is het schetsen van de grote en belangrijkste lijnen; wat kenmerkt ons onderwijs **nu** en wat **straks**; wat is onze identiteit ?
Voor de invulling van het straks, medio 2019, hebben wij onze identiteit gemeenschappelijk vastgesteld. Voor de weg daarnaar toe een stappenplan om deze identiteit om te zetten in realiteit. Wij schetsen onze identiteit en derhalve de invulling van het onderwijs aan de openbare basisscholen binnen de Stichting O.P.O. Hof van Twente aan de hand van vijf

essentiële vragen en standpunten die voor de kwaliteit van het onderwijs aan onze scholen bepalend zijn. De antwoorden worden omgezet in beleidsafspraken en uitgewerkt gedurende de planperiode om zodoende de opbrengst te realiseren die we voor ogen hebben en daarmee onze belofte hebben ingelost.

Identiteitsbewijs OPO Hof van Twente:

Ons openbaar onderwijs !:

- Onze leerlingen ontwikkelen een beeld van de samenleving als geheel, waarin iedereen een plek heeft.
- Onze leerlingen gaan met plezier naar school.
- Onze leerlingen hebben talenten, die worden gezien en ontwikkeld.
- Onze leerlingen krijgen een sterke basis voor hun eigen en onze toekomst.
- Onze leerlingen ontwikkelen samen zelfvertrouwen en lef.

Wat zegt dat over ons beeld van leerlingen en ouders?

Leerlingen zijn:

- Uniek met ieder hun eigen talenten.
- Een inspiratiebron.
- In staat om bij te dragen aan hun eigen leerproces.

Ouders zijn onze informatiebron en verantwoordelijk voor de opvoeding. We gaan op basis van vertrouwen samen door de basisschooltijd, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid.

Wij beloven (in willekeurige volgorde):

- Een uitdagende en veilige leeromgeving.
- Een podium voor talent.
- Een fijne schooltijd.
- Dat de leerling elke dag leert.
- Dat wij het beste van onszelf geven en ons professioneel blijven ontwikkelen.
- Dat we vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid het beste uit uw kind halen, zodat het trots is op zichzelf.
- Een solide basis voor passend vervolgonderwijs.
- Een open en eerlijke communicatie.

Wat maakt dat wij deze belofte kunnen doen? Waar zijn wij dan zo goed In? Wat is onze unieke kracht?

Wij zijn heel goed in:

- Leerlingenzorg.
- Omgaan met verschillen tussen individuen, in talenten en niveaus.
- Uitdagend onderwijzen binnen een breed onderwijsaanbod.
- Luisteren naar leerlingen.
- Ontwikkelen van zelfvertrouwen en zelfstandigheid bij de leerlingen.

Wij blinken uit in:

- De verbondenheid met onze directe omgeving.
- Onderwijsvernieuwing die aansluit bij de visie van de stichting.

Wij zijn leidend in:

- Het stichting breed versterken van de kwaliteit van ons onderwijs door intensieve samenwerking.

Als je werkt voor Stichting OPO Hof van Twente ben je:

- Kwaliteitsgericht
- Positief
- Bevlogen
- Betrokken
- Ben je een teamspeler die samen werkt en afstemt, ook met ouders en de omgeving van de school
- Ondernemend en creëer je een uitdagende leeromgeving

Wanneer hebben wij onze belofte ingelost:

- Als we een gedeelde verantwoordelijkheid hebben gerealiseerd tussen leerling en leerkracht en tussen leerkracht en ouders, waarbij het gaat over de totale ontwikkeling van het kind.
- Als de leerling de basisschool verlaat vol zelfvertrouwen, weet wat zijn kwaliteiten zijn, weet waar zijn leerpunten liggen en over voldoende sociale vaardigheden beschikt om succesvol te zijn.
- Als de leerling zijn talent durft te laten zien.
- Als ouders en leerlingen optreden als ambassadeurs van onze scholen.
- Als we onze competenties stichting breed inzetten.

Het nieuwe begeleiden

Op onze scholen wordt gewerkt aan de verdieping van de inzet van adaptief onderwijs. In deze huidige onderwijsvernieuwingen kijkt men kritisch naar de manier waarop kinderen leren. Hoe kunnen leerlingen, binnen de eigenheid van de school, zoveel mogelijk actief, ontdekkend, samenwerkend, zelfregulerende, doelgerichte kennis en vaardigheden opbouwen? Al vele jaren werken we samen met begeleiders van o.a. Expertis aan ons onderwijs. Na de analyse van de resultaten van de school door het team wordt samen met de begeleider van Expertis of de tandem locatiedirecteur met de IB'er een concreet ontwikkelplan gemaakt. Daarin worden duidelijke, meetbare doelen gesteld en worden afspraken gemaakt over hoe deze doelen bereikt gaan worden. Ook al staan de resultaten voorop, onderwijs moet ook boeiend zijn voor leerkracht en leerling, in de wetenschap dat dit ondersteunend is voor de effectiviteit en het vergroten van de opbrengsten. Gemaakte afspraken worden geborgd. Van belang is, dat voortdurend op vastgestelde afspraken wordt teruggekomen en dat op basis van concrete gegevens wordt bekeken wat de behaalde resultaten zijn. Hierdoor is zorgvuldiger de volgende stap van de school te bepalen.
Voor onze scholen laten de evaluaties van de trajecten een positief resultaat zien.

Effectief onderwijs-IGDI

De werking van alle zeven componenten van effectief onderwijs, volgens het IGDI model (Interactief Gedifferentieerd Directe Instructie), is op grond van onderzoek bewezen. Het stellen van juiste, hoge doelen en verwachtingen, het effectief gebruiken van leertijd, het inplannen en gebruiken van extra tijd voor risicoleerlingen, het werken met twee/drie instructieniveaus, het geven van effectieve instructie, vroegtijdig signaleren en reageren en het monitoren van alle aspecten van het onderwijs dragen samen bij tot de hoogst mogelijke resultaten van alle leerlingen.

Dankzij het werken met groepsplannen zijn leerkrachten in staat een goed beredeneerd aanbod voor alle leerlingen uit de groep aan te bieden. Vanuit de gegevens van het groepsoverzicht wordt de groep op basis van instructiebehoefte in twee/drie niveaus verdeeld. Op basis hiervan kan de leerkracht zijn handelen planmatig vormgeven; het handelingsgericht werken. De leerlingen die een extra onderwijsbehoefte hebben, krijgen naast dit groepshandelingsplan ook een eigen handelingsplan.

Reken-, taal- en leescoördinatoren

Binnen onze Stichting zijn er op dit moment voldoende coördinatoren, die ingezet kunnen worden voor meerdere scholen. Het afgelopen jaar hebben we gekeken of hierin een aanvulling moet komen in verband met natuurlijke afvloeiingen. Dit zullen we jaarlijks moeten gaan bekijken en op sturen.
In al onze scholen is minstens één opgeleide leescoördinator, die het leesonderwijs en leesplezier moet verhogen. De klassen- en schoolbibliotheken worden voortdurend vernieuwd en aantrekkelijker gemaakt. Tevens is er op een aantal scholen een samenwerking met de bibliotheek. Het zgn. project "De bibliotheek op school".
Doel van dit leesbeleid is het verbeteren van de leesresultaten en het bevorderen van het leesplezier en de leesinteresse op onze scholen. Een netwerkgroep heeft regelmatig contact en wordt gestimuleerd door een externe expert. Iedere school beschikt over een Leesbeleidsplan.

Binnen onze stichting zijn vier rekencoördinatoren, zij hebben zitting in de rekenwerkgroep. Deze werkgroep heeft een grote rol gespeeld in de keuze van de nieuwe rekenmethode op alle scholen. Nu helpen zij waar nodig is binnen alle scholen, bijv. bij het maken van een rekenverbeterplan.

De taalcoördinatoren binnen onze stichting moeten een aanvulling krijgen. Via natuurlijk verloop zijn er twee weg. Via een actief beleid proberen we deze weer aan te vullen. Zij hebben een rol vervuld bij de aanschaf stichtingsbreed van een nieuwe taalmethode en zij helpen waar nodig bij het maken van een taalverbeterplan.

IB werkgroep

Bovenschools IB – overleg

Elke week heeft de portefeuillehouder IB vanuit de centrale directie een werkoverleg met de bovenschoolse IB'ers. In dit overleg komen de aanvragen vanuit de scholen aan de orde voor bestuurlijke aanvragen of aanvragen voor arrangementen of toelaatbaarheids beschikkingen SBO/SO voor PMT. Tevens wordt het IB-beleid en de uitvoering daarvan op de agenda gezet, met als doel het rapporteren van de voortgang van de plannen en mogelijke knelpunten daarin. Tevens worden vergaderingen van het Netwerk IB voorbereid. Op deze manier houden we de lijnen kort en kunnen we snel en adequaat inspringen op ontwikkelingen die zich voordoen.

Netwerk IB

De IB'ers binnen onze stichting zijn aangesloten bij het IB-netwerk. Zij hebben regelmatig overleg onder leiding van twee bovenschoolse IB'ers die dit jaar zijn benoemd. Ook kan er gebruik van een medewerker van Expertis worden gemaakt. De agenda wordt bepaald door de ontwikkelingspunten binnen de school- en jaarplannen van de scholen en de invoering van passend onderwijs. Een medewerkster van het samenwerkingsverband 23.02 afdeling Hengelo (PMT – Plein Midden Twente) is ook op afroep aanwezig in dit IB-netwerk. In dit overleg wordt ook jaarlijks gekeken naar het toetsrooster voor alle scholen en naar gezamenlijke scholing.

Passend Onderwijs

Hof van Twente valt onder het nieuwe samenwerkingsverband 23.02. Onze scholen behoren bij subregio Hengelo. Dit heet Plein Midden Twente (Hengelo, Borne, Haaksbergen, Hof van Twente). De besturen in iedere subregio werken nauw samen met de andere schoolbesturen uit de regio om optimale ondersteuning aan ieder kind te kunnen bieden en expertise met elkaar te delen.

Voor het nieuwe verband zijn het Ondersteuningsplan en het Schoolondersteuningsprofiel de eerste documenten die zijn gemaakt. Komend jaar wordt er weer een nieuw schoolondersteuningsprofiel gemaakt. Ook de inrichting van de zorgstructuur is veranderd. Scholen met leerlingen die extra zorg verdienen, moeten een zorgarrangement gaan aanvragen bij de Commissie van Arrangementen.

Interne zorg

Inleiding

Binnen de stichting OPO Hof van Twente zijn negen intern begeleiders werkzaam op de twaalf locaties.

Sinds september 2016 zijn twee bovenschools intern begeleiders aangesteld, voor ieder acht uur, om een doorgaande lijn te creëren met als doel om de kwaliteit van de zorg binnen de scholen te verbeteren.

Tevens is een lid van de centrale directie, portefeuillehouder zorg, betrokken bij de zorg.

Vanaf september 2017 worden zij ondersteund door een orthopedagoog voor 12-16 uur per week. Samen vormen zij het zorgteam van de stichting.

Netwerkbijeenkomsten

In het jaar 2017 zijn er door de bovenschools intern begeleiders zeven netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de intern begeleiders van de stichting. De inhoud van de netwerken is tot stand gekomen naar aanleiding van de uitkomsten van de 0-meting. Deze meting is aan het begin van het schooljaar 2016/2017 uitgevoerd door hen. De belangrijkste uitkomst van deze 0-meting was het onvoldoende zichtbaar zijn van de werking en kennis van de 1-zorgroute binnen de scholen in combinatie met de visie van handelingsgericht werken. Vanuit deze wetenschap zijn de netwerkbijeenkomsten met passende inhoud vormgegeven. De inhoud van de bijeenkomsten zijn in het onderstaande schema weergegeven.

Datum	Inhoud bijeenkomst
07-02-2017	- Presentatie handelingsgericht werken en de 1-zorgroute. - Presentatie stap 1 en 2 van de 1-zorgroute. - Het organiseren van groepsbesprekingen, het voeren van gesprekken met ouders en het opzetten van groepsplannen. - Presentatie van de kwaliteitskaarten en formats passende bij stap 1 en 2 van de 1-zorgroute.
28-03-2017	- Presentatie stap 3 van de 1-zorgroute. - Kennisoverdracht belemmerende en stimulerende factoren binnen het SOT-formulier en vervolgens het bepalen van de daarbij behorende onderwijsbehoeften. - Het voeren van een leerlingbespreking. - Presentatie van de kwaliteitskaart leerlingbespreking en verslaglegging leerlingbespreking binnen het SOT-formulier.
09-05-2017	- Het uitwisselingen van ervaringen over de werkwijze van het samenwerkingsverband. - Presentatie stap 4 en stap 5 van de 1-zorgroute. - Presentatie van de formats voor de aanvraag van preventieve ambulante begeleiding, het SOT-formulier, steunpuntaanvraag en toestemmingsformulier bestuur.
13-06-2017	- Bezoek lid van de commissie van arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. - Presentatie van het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring. - Presentatie stap 6 van de 1-zorgroute.
19-09-2017	- Bezoek van de preventief ambulant begeleider: toelichting van de taken. - HGW-spel. - Het formeren van werkgroepen wat betreft het opstellen van groepsplannen binnen stap 1 en 2 van de 1-zorgroute: 1. Het werken met groepsplannen op een kleine school. 2. Het werken met groepsplannen in combinatie met Snappet. 3. Het werken met groepsplannen in combinatie met Onderbouwd. 4. Het werken met groepsplannen en vooraf toetsen. 5. Het werken met groepsplannen vanuit HGW.
17-10-2017	- Het opstellen van een plan van aanpak door de werkgroepen en het presenteren hiervan. - Intervisie.
19-12-2017	- Het presenteren van de handleiding voor het invullen van het SOT-formulier. - Het evalueren van het jaar 2017. - Werkgroepen.

Zorgaanvragen

Het zorgteam heeft als taak om de zorgaanvragen voor het samenwerkingsverband en de bestuursarrangementen te beoordelen op inhoud en volledigheid. Indien nodig wordt de aanvraag voorzien van feedback en teruggekoppeld naar de aanvragende school. Het zorgteam verleent de toestemming om de aanvraag in te dienen bij het samenwerkingsverband of voor het bestuurlijk arrangement.
In 2017 zijn 39 zorgaanvragen beoordeeld. In het cirkeldiagram is een specificatie van de zorgaanvragen af te lezen.

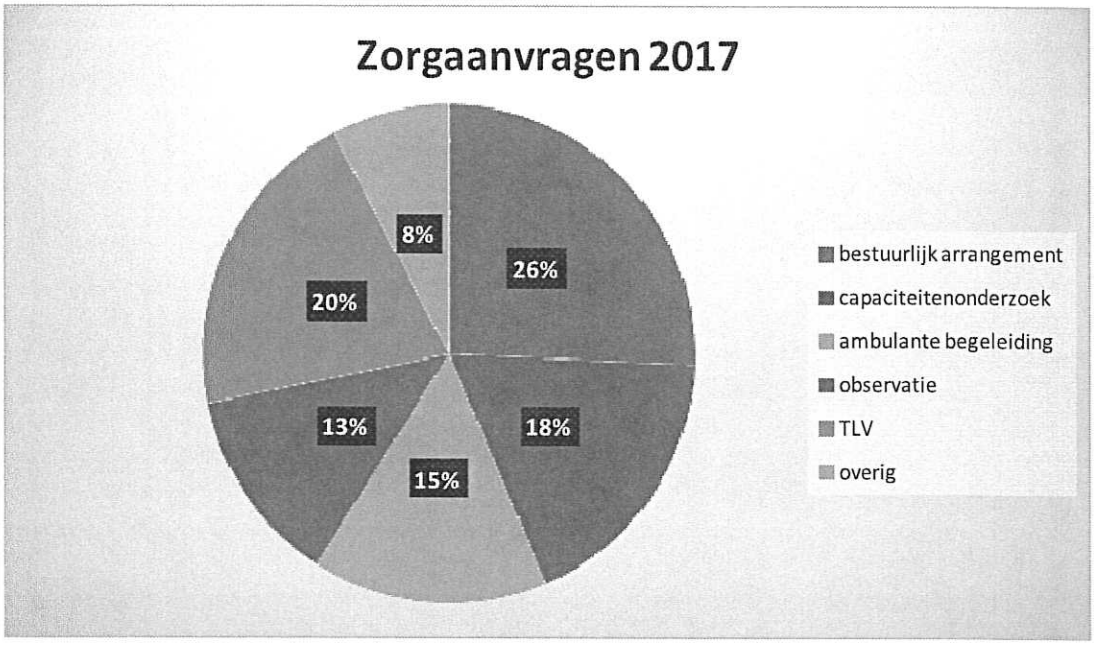

Formats

Om een kwaliteitsverbetering te maken ten aanzien van de zorg, zijn er diverse formats ontwikkeld ter ondersteuning van het werken met de 1-zorgroute binnen de school en het borgen hiervan.
Onderstaande formats zijn in 2017 ontwikkeld:

Format	Toelichting
Handboek 1-zorgroute	Map met hierin een toelichting en afspraken over de stappen 1 tot en met 6 van de 1-zorgroute met de daarbij behorende en benodigde documenten.
Aanvraag bestuurlijk arrangement	Voor het aanvragen van een bestuurlijk zorgarrangement voor een leerling of groep, dient het format ingevuld te worden door de aanvragende school.
Procedure zorgaanvragen	Een overzicht met hierop beschreven de procedures voor de verschillende zorgaanvragen.
Handleiding SOT-formulier	Een handleiding ter ondersteuning van het invullen van het SOT-formulier.
Handleiding TLV-aanvraag	Een handleiding ter ondersteuning van het invullen van een toelaatbaarheidsverklaring.
Toetskalender	Een overzicht van de af te nemen toetsen per schooljaar.

Samenwerkingsverband

De stichting is aangesloten bij het samenwerkingsverband 23.02, deelregio Plein Midden Twente (PMT). De portefeuillehouder zorg van de stichting heeft zitting in het bestuur van PMT.
Er vindt tweemaandelijks een overleg plaats met de orthopedagogen van het samenwerkingsverband die gekoppeld zijn aan de scholen binnen de stichting. Tijdens deze overlegmomenten vindt er afstemming plaats over verschillende onderwerpen, zoals de zorg binnen de scholen, zorgleerlingen, afnemen van capaciteitenonderzoeken en de samenwerking met de orthopedagoog van de stichting.
Vanuit het samenwerkingsverband wordt twee per jaar een PMT-middag georganiseerd. Hierbij is een afvaardiging van onze stichting aanwezig.
Tevens is een van de bovenschools intern begeleiders werkzaam op een SBO-school binnen het samenwerkingsverband. Dit zorgt voor een schakel met het SBO.

Scholing

De bovenschools intern begeleiders hebben kennisoverdracht hoog in het vaandel. Mede hierdoor is er in het voorjaar van 2017 door Hogeschool Saxion een incompany cursus 'Stoorzenders in de Klas' verzorgd voor alle belangstellende leerkrachten en intern begeleiders binnen de stichting.
Tevens zijn alle intern begeleiders lid geworden van het vakblad LBBO. Dit is een blad voor intern begeleiders met actuele en interessante onderwerpen op zorggebied binnen de school.
Daarnaast is er een informatiemiddag georganiseerd over de 3.0 toetsen van het CITO voor alle belangstellenden. Dit met het oog op de mogelijke overstap naar deze toetsen. Scholen die al werken met de 3.0-toetsen waren in de gelegenheid om bevindingen te delen en zorgsignalen uit de toetsen te bespreken.
Voor de intern begeleiders zijn er twee workshops georganiseerd voor het invullen van het SOT-formulier en het aanvraagformulier arrangement TLV SBO/SO/PMT-arrangement. Naar aanleiding hiervan zijn twee handleidingen ontwikkeld en deze vormen de leidraad voor het invullen van deze documenten. Op basis hiervan wordt feedback gegeven bij een mogelijke zorgaanvraag.

Dyslexie

In 2017 zijn op het gebied van dyslexie twee trajecten opgestart binnen de stichting. De eerste pilot is de inzet van het preventieprogramma Bouw! voor risicoleerlingen vanaf groep 2 met als doel het voorkomen van leesproblemen. De tweede pilot is de inzet van het programma Kurzweil. Dit is een compenserend softwareprogramma voor leerlingen met een dyslexieverklaring.
In 2018 zullen de resultaten worden geanalyseerd en bepaald worden of deze programma's een meerwaarde zijn voor de scholen binnen onze stichting.

ICT werkgroep

Bovenschools ICT-overleg
Minimaal eens per twee weken heeft de portefeuillehouder ICT vanuit de centrale directie een werkoverleg met de bovenschoolse ICT'ers. In dit overleg wordt het ICT beleid en de uitvoering daarvan op de agenda gezet, met als doel het rapporteren van de voortgang van de plannen en mogelijke knelpunten daarin. Tevens worden vergaderingen van het Netwerk ICT voorbereid. Op deze manier hopen we de lijnen kort te kunnen houden en snel en adequaat in te springen op ontwikkelingen die zich voordoen.

Netwerk ICT
Minimaal 4 keer per jaar komen de ICT'ers van het Netwerk ICT bij elkaar. Dit netwerkoverleg wordt voorgezeten door de portefeuillehouder ICT vanuit de centrale

directie. In dit overleg worden actuele problemen besproken, ervaringen uitgewisseld en worden activiteiten opgestart om de deskundigheid van de ICT'ers, leerkrachten en directies te bevorderen. In 2015 hebben we een nieuw ICT beleidsplan gemaakt voor het schoolplan 2015-2019. Gezien de huidige ontwikkelingen van ICT heeft de werkgroep het plan geëvalueerd en bijgesteld in een nieuw plan 2017 – 2019. Hierin is opgenomen dat in een tijdsbestek van drie jaar Touch TV's worden ingevoerd.

Coördinatoren Engels

Op alle scholen is het vak Engels ingevoerd voor de groepen 1 t/m 8. Een werkgroep heeft gekeken naar de methode en de implementatie hiervan. Er is gekozen voor de methode Take It Easy. Op elke school is een coördinator Engels aangewezen, deze zorgt voor begeleiding leerkrachten en is aanspreekpunt voor de school. Ook hebben zij zitting in de werkgroep Engels, die wordt voorgezeten door de bovenschoolse coördinator Engels. Zij zorgt voor het bundelen van alle vragen en opmerkingen richting de centrale directie. Alle leerkrachten hebben i.s.m. Saxion Hogeschool Enschede een nascholingstraject Engels gevold. Deze cursus duurt 2 jaar. Het halen van een Anglia diploma hoort tot de mogelijkheid.

Onderbouwd

In 2015 is de methode Onderbouwd stapsgewijs ingevoerd. Er zijn bijeenkomsten / studiemiddagen met alle leerkrachten van de groepen 1,2 en eventueel 3 geweest. Simone de Groot, de bedenkster van de methode Onderbouwd, heeft hier uitleg gegeven.
Alle groepen hebben een tablet gekregen om de registratie in de klas eenvoudig te maken. Daarnaast is het ook mogelijk om het digitale schoolbord / Touch TV bij de methode te gebruiken door de leerkrachten en de leerlingen. Elk jaar zijn er nascholingsdagen voor de betreffende leerkrachten. De coördinator Onderbouwd regelt deze dagen.

Zaakvakken

Het zaakvakkenonderwijs is sterk aan het veranderen. De werkgroep heeft gekeken naar de verschillende methoden die er op dit moment zijn. Ook is gekeken naar de nieuwe digitale wereld binnen het zaakvakkenonderwijs. Binnen onze scholen hebben de zaakvakken een andere rol gekregen, er wordt o.a. meer vanuit projecten gewerkt of men kijkt naar een methode als "Alles in 1". Hierin worden de 4 vakken gecombineerd. Deze ontwikkelingen worden komend jaar bekeken en uitgewerkt.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitsbeleidsplan Openbaar Onderwijs Hof van Twente

Kwaliteit van het onderwijs, als primair proces, staat voorop. Dat vraagt een constante ontwikkeling van kwaliteitszorg op onze scholen, maar ook een ontwikkeling in de kwaliteit van de randvoorwaarden, die nodig zijn om dit te kunnen realiseren. Het gaat met name om goed opgeleid personeel, hedendaagse leermiddelen en de aanwezigheid van goede huisvesting en een adequate inrichting hiervan, die een goede leer- en werkomgeving biedt. Een inzichtelijke organisatie en een goede communicatiestructuur van deze organisatie horen hier ook bij.

Doelstellingen

In het schoolplan heeft de school, uitgaande van de schooldoelstellingen en de missie, de beleidsvoornemens voor de komende periode vastgesteld. Een van de belangrijkste doelstellingen, neergelegd in zowel de missie als in specifieke beleidsvoornemens, is het streven naar kwaliteit.

Wij definiëren kwaliteitszorg als het zicht houden op en verbeteren van kwaliteit, volgens het systematisch doorlopen van de PDCA-cirkel: Plan → Do → Check → Act. Het kwaliteitsbeleid is centraal, bovenschools vastgesteld, maar is school specifiek uitgewerkt. Hierdoor geeft de school haar eigen accenten aan de uitvoering van het beleid.

De betrokkenen bij onze kwaliteitszorg

De kwaliteit van een school wordt bepaald door iedereen die in meerdere of mindere mate bij de school betrokken is. Kwaliteit komt in eerste instantie ten goede aan de leerlingen, aan hun leerproces en de resultaten daarvan. Als het gaat om het meten en vaststellen van de kwaliteit vormen de leerlingen dan ook een belangrijke bron van informatie. Maar in feite betrekken we alle bij de school betrokken partijen bij de dialoog waarin de kwaliteit bepaald en bewaakt wordt. Dit zijn in ons geval: het bestuur, de centrale directie, de locatiedirecteur, het onderwijzend personeel, het onderwijsondersteunend personeel, de leerlingen en de ouders.

De onderwijsinspectie speelt een cruciale rol met betrekking tot de beoordeling van de kwaliteit van een school. Voor alle locaties is het basisarrangement voortgezet. Elk jaar is er een gesprek met de inspectie en de centrale directie over al onze scholen. Ook dit jaar was dit positief. Binnen onze stichting mochten we afgelopen jaar de eerste school in de hof van Twente feliciteren met het predicaat Excellent! Dit geldt voor drie jaar.

Samen met het schoolbestuur OPONOA is er een visitatietraject geweest, waarbij alle locatiedirecteuren van beide besturen geschoold werden in het afleggen van een collegiale visitatie aan de hand van een duidelijk omschreven hulpvraag. Visitatie overstijgt het niveau van een intervisie en leert directies beschouwelijk naar andere en de eigen organisatie te kijken. Beide schoolbesturen hebben coördinatoren opgeleid die de rol van de Expertis-medewerkers overnemen, waardoor dit traject geheel zelfstandig een vervolg blijft houden. Het eerste traject met alle scholen is positief afgesloten en de locatie directeuren hebben besloten om in de komende jaren hier mee verder te gaan.

De organisatie van de kwaliteitszorg

De centrale directie en locatiedirecteuren zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opzet van het kwaliteitsbeleid. De uitvoering van het kwaliteitsbeleid is een zaak van de locatiedirecteur en het schoolteam. De locatiedirecteur is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van de activiteiten op schoolniveau en het vastleggen van de evaluatie in borgdocumenten.

De scholen registreren hun opbrengsten van de leerlingen en leggen deze vast zetten in het leerlingvolgsysteem. De resultaten worden binnen de school a.d.h.v. datamuren besproken die de basis vormen voor groepsoverzichten en de daaruit voortvloeiende groepsplannen.
Al deze resultaten worden twee keer per jaar besproken tijdens een gesprek tussen de locatiedirecteur en de centrale directie in de managementrapportages (MARAP's). Het eerste gesprek is met de aanwezigheid van een externe deskundige. Het tweede gesprek is met het bestuur.
Kwaliteit wordt hierdoor in- en extern verantwoord.

Activiteitenplan en logboek

Elke school geeft in een activiteitenplan een overzicht van de activiteiten die jaarlijks op het gebied van kwaliteitszorg worden ondernomen. Deze komen in het jaarplan. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het jaarverslag van de school. De activiteiten die in het kader van dit jaarplan worden uitgevoerd, worden vastgelegd in een 'logboek kwaliteitszorg'. Hierin worden van iedere activiteit die in het kader van kwaliteitszorg wordt ondernomen, de werkwijze, de voortgang en beoogde resultaten zichtbaar gemaakt.

IPB; Integraal Personeelsbeleid

Als het primaire proces bepalend is voor de kwaliteit van het onderwijs, zijn de uitvoerders ervan maatgevend. Veranderingsprocessen vragen andere/nieuwe vaardigheden.
De opgestelde persoonlijke bevindingen vormen de basis voor het persoonlijke ontwikkelingsplan (POP). Samen met de scholingsbehoefte vormen zij belangrijke onderdelen van het persoonlijke bekwaamheidsdossier. Het integrale karakter van dit beleid is de koppeling tussen de voorgenomen schoolontwikkelings- en veranderingstrajecten en de eigen vaardigheden om daar effectief uitvoering aan te geven.

Studieresultaten

In onderstaand overzicht de resultaten van de Cito Eindtoets.

Cito Eindtoets groep 8	2013	2014	2015	2016	2017
Obs Azelo	535,1	535,7	539,5	532.8	79,3
Obs Markvelde	536,2	535,2	533,3	533.5	94,3
Obs Deldenerbroek	541,0	530,0	546,0	532.5	75
Obs Stedeke	534,8	538,0	535,8	536.8	538,0
Obs Wiene	540,8	538,0	536,1	535.5	537,9
Ods Elserike	533,7	536,8	539,2	535.5	536,6
Obs Stokkum	539,3	538,6	542,0	538.5	543,7
Ods 't Gijmink	533,4	537,0	533,6	82	80
Obs Brookschole	533,5	539,8	535,3	534.8	530,0
Obs De Whee-Puntdak	535,1	536,0	536,1	533.6	535,4
Obs De Whee- Wiekslag	534,8	536,4	535,7	530.9	535,3
Obs De Zwaluw	538,4	538,3	535,0	535.5	537,1

Opm: Ods 't Gijmink, Obs Markvelde, Obs Azelo en Obs Deldenerbroek maken gebruik van de IEP toets.

Profilering / Innovatie

Ondanks de moeilijke situatie waarin momenteel het onderwijs verkeert in deze regio, heeft het bestuur besloten te blijven investeren in de kwaliteit van haar onderwijs. Na onderzoek en overleg met de directies is besloten op drie terreinen ons onderwijs te versterken. Voor de korte termijn betekende dit dat Engels op onze scholen is ingevoerd in alle groepen. (zie werkgroep Engels).

Voor de middellange termijn is gekozen voor het verder verdiepen van het onderwijsaanbod aan de leerlingen die meer aankunnen. De eventuele vorming van een "plusklas" was onderwerp van onderzoek. De werkgroep heeft bij elkaar gezeten en is met een voorstel gekomen richting de centrale directie. Op alle scholen zal een basispakket met materialen komen en op 1 locatie komt extra materiaal die elke school kan lenen, dit betreft duurder materiaal. Er is besloten om geen plusklas te vormen i.v.m. de grote afstanden. Ook is er een coördinator aangesteld die het beleid rond plusleerlingen gaat vormgeven. Afgelopen jaar is het concept beleidsstuk besproken in het MT en directeurenoverleg. Komend jaar krijgt het zijn afronding.

Voor de lange termijn ligt het accent op de "zorg" voor leerlingen die gedragsmatig een probleem kennen. Scholing van Ib'ers, in de vorm van gedragsspecialisten en teams aan de hand van PBS of Kidskill of In Je Sas behoren tot de opties. Op Ods 't Gijmink heeft een pilot gedraaid met PBS. Daarna zijn de scholen Obs De Whee-Wiekslag en Obs De Whee-Puntdak met dit traject begonnen. Zij krijgen begeleiding en ondersteuning van een trainer PBS die komt van sbao de Stiepel te Hengelo Ov. Daarna gaan we kijken of we hier mee verder gaan op onze scholen.

Klachtenafhandeling
De Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs (LKC)- Onderwijsgeschillen. In 2017 is er één bezwaar bij het bestuur ingediend, welke nog in behandeling is. Er is in 2017 geen formele klacht ingediend bij de geschillencommissie.

A5 Personeel

Inleiding
Op 1 augustus 2017 zijn er 119 personeelsleden in dienst met een vast dienstverband. Daarvan zijn er 21 man en 98 vrouw. Dat betekent dat bijna 80% van de medewerkers vrouw is. Voor de directiefunctie geldt een verhouding van man – vrouw: 6 mannen en 3 vrouwen. Dit is nog niet in overeenstemming met het document als bedoeld in artikel 30 van de Wet op het primair onderwijs, inzake evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding. De Stichting OPO Hof van Twente heeft als streven het percentage mannelijk leerkrachten in de organisatie te verhogen.

Stg. OPO Hof van Twente	Vrouwen	Mannen
Aantal medewerkers	98	21
Voltijd	12	12
Deeltijd	86	9
Duurzame Inzetbaarheid	20	5

Tegelijkertijd betekent veel deeltijd ook de mogelijkheid tot een flexibele inzet en geeft het invulling aan de maatschappelijke wens arbeid en zorg te combineren.
Ten aanzien van de leeftijdsopbouw is de groep van 45 jaar en ouder met 52% vertegenwoordigd. Daarvan is 36% in de leeftijdscategorie tussen de 45 en 59 jaar. Bijna 16% is 60 jaar of ouder. De gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) bedraagt 41,8 jaar.
In 2017 hebben 4 medewerkers de stichting verlaten om gebruik te maken van hun ABP Keuzepensioen.

Convenant Leerkracht
Uitvoering van het convenant is gecontinueerd.

Functiemix
In het kader van de functiemix zijn nu 18 leerkrachten benoemd in de LB-functie.
In de LC-functie zijn 2 medewerkers benoemd.

Ouderschapsverlof
In 2017 maakten 6 medewerkers gebruik van het betaald ouderschapsverlof. Van het onbetaald ouderschapsverlof hebben 5 medewerkers gebruik gemaakt.

Nieuwe CAO PO
Op 1 juli 2016 is de nieuwe CAO PO 2016-2017 ondertekend door de PO-Raad en de bonden. Daarbij zijn verschillende artikelen aangepast of verdwenen.

Duurzame inzetbaarheid
Op 1 juli 2016 is de nieuwe CAO-PO 2016-2017 van kracht geworden.
Er is nu een basisbudget duurzame inzetbaarheid voor iedere werknemer.(art. 8A.4 CAO PO 2014-2015). Daarnaast is er een bijzonder budget voor de starter (art. 8A.6) en een bijzonder budget voor de oudere werknemer (art. 8A.7).
Het basisbudget duurzame inzetbaarheid in combinatie met het bijzonder budget voor de oudere werknemer is ook in te zetten als verlof zoals op basis van de BAPO het geval was. Tevens is er een overgangsregeling BAPO (art.8A.9).

Werving
In 2017 hebben we wederom een aantal tijdelijke medewerkers een vast contract kunnen aanbieden. In totaal ging het om 5 personen, zijnde 2,8012 fte.
Aangezien in 2017 de uitstroom groter bleek dan verwacht hebben we hiertoe besloten.
Punt van aandacht bij de werving en selectie is het verhogen van het percentage mannelijke en jonge collega's, zodat een meer evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in ons personeelsbestand kan worden gerealiseerd.

Beheersing uitkeringen na ontslag
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente heeft in 2017 nog niet met een flexibele schil aan personeel gewerkt. Bij ziekte worden leerkrachten uit de invalpool van het Mobiliteitscentrum van Onderwijsbureau Twente ingezet. Aangezien het leerkrachtentekort fors oploopt, wordt er gekeken of vanaf 1-8-2018 wel gewerkt kan worden met een flexibele schil aan personeel.

Mobiliteit
Ieder jaar wordt via een personeelsenquête o.a. geïnventariseerd wie belangstelling heeft voor mobiliteit. De wensen van de personen die belangstelling hebben voor mobiliteit zijn zoveel mogelijk gehonoreerd. Niet in alle gevallen is het gelukt aan deze wensen tegemoet te komen.

Ziekteverzuim
Het ziekteverzuim in het jaar 2017 bedroeg 7,8% tegen 6,6% in 2016. Het ziekteverzuimpercentage is daarmee met 1,2% gestegen.
Ook de waargenomen werkdruk lijkt hier invloed op te hebben.

Scholing
De teams van Obs De Whee-Puntdak, Obs De Whee-Wiekslag en Ods 't Gijmink worden geschoold in PBS. Een leerkracht is gestart met een Post HBO Psychodiagnostiek. Een leerkracht is gestart met de opleiding School en instituutsopleider. Er zijn diverse korte cursussen en nascholingsdagen (denk aan bijeenkomsten BHV, Parnassys, Engels, Het Jonge Kind, scholing ihkv Passend Onderwijs) gevolgd door diverse medewerkers.
-Vierslagleren: Afgelopen jaren hebben diverse leerkrachten deelgenomen aan Vierslagleren, zij werden gekoppeld aan een startende leerkracht. Beiden volgden een 2 jarige Post HBO opleiding. In 2015 is het eerst duo geslaagd. In 2016 volgden er nog 2 duo's. Ook in 2017 zijn er weer 2 duo's geslaagd.

Welzijn
In 2017 is de RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie) opgestart ten behoeve van alle scholen. In 2018 zullen de uitkomsten daarvan verwerkt worden en zal er actie worden ondernomen op basis van deze uitkomsten.

Vertrouwenspersoon
Voor de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente is mevrouw Carina Meereboer, huisarts in Markelo, als vertrouwenspersoon werkzaam.

A6 Huisvesting

Inleiding
De huisvestingsbehoefte en het aantal beschikbare lokalen komen steeds meer onder druk te staan. Het is van belang voor de kwaliteit en kwantiteit van het openbaar onderwijs dat het onderwijs in goede gebouwen wordt verzorgd die passen bij de uitstraling en profilering van de school. In het afgelopen jaren is de Stichting OPO Hof van Twente voor het eerst zelf financieel verantwoordelijk geweest voor het binnen- en buitenonderhoud. Afgelopen jaar is er samen met het ObT gekeken hoe we de huisvesting kunnen centraliseren en regelen. Komend jaar moeten we gaan kijken hoe we hiermee moeten omgaan.

Scholenplan - scholenvisie
Zoals reeds eerder aangegeven zal de Stichting OPO Hof van Twente haar "Nota Onderwijs- en scholenvisie" het komend schooljaar herschrijven en aanpassen aan de laatste ontwikkelingen en prognoses. Ook het huidige schoolplan 2015-2019 zal hierbij betrokken worden. In de nota zullen ook onze beleidsvoornemens richting krimp en huisvesting worden beschreven.

Nieuwe school in Markelo
Afgelopen jaren hebben verschillende partijen gesproken over een nieuwe school in Markelo. De gemeente heeft bepaald dat dit, gezien de scholenvisie van de gemeente, een Integraal Kind Centrum gaat worden voor geheel Markelo, uitgezonderd de buitengebieden. Er zijn gesprekken geweest met de gemeente, de schoolbesturen van MarCant/BSV en Stg. OPO Hof van Twente. Ook zijn er bijeenkomsten geweest met eventuele andere partijen voor deze nieuwe brede voorziening. Kinderopvang Hof van Twente is de derde partij in dit nieuwe Kindcentrum. De teams en de besturen hebben een Plan van Eisen gemaakt voor dit duur-zame gebouw met een optimale samenwerking. Afgelopen jaar heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor deze bouw in de vorm van een consortium. Tevens is er gekeken naar de plek waar de nieuwe school moet komen. Komend jaar komt meer duidelijkheid.

Kleine scholen
Zolang de regering besluit om de kleine scholentoeslag te handhaven, kunnen kleine scholen open blijven. Daarnaast zijn de uitgangspunten uit onze scholenvisie van belang. Een school moet minimaal 3 groepen kunnen maken en de kwaliteit moet van voldoende niveau zijn. Tot op heden voldoen alle scholen hieraan. Voor ons reden om geen acties te ondernemen en in gesprek te blijven met alle partijen. De aanhoudende krimp blijft een probleem. Zo hebben we moeten besluiten dat Obs Markvelde en Obs Stedeke moeten fuseren i.v.m. de snelle leerlingendaling van Obs Markvelde. Per 1 augustus 2017 is dit gerealiseerd en er zijn afgelopen jaar al 2 evaluaties geweest om te kijken hoe deze fusie gaat.

Duurzaamheid

In het afgelopen jaar hebben we verschillende gesprekken gehad over duurzaamheid binnen onze Stichting. Maatregelen tot optimaliseren van de verwarmingen, opwekken van stroom door middel van zonnepanelen en aanbrengen van energiezuinige TL-verlichting of LED verlichting zijn daarbij aan de orde gekomen. Afgelopen jaar hebben we met een energiecoach gekeken op welke scholen we kunnen besparen en hoe we dat gaan doen. Op elke school is een energiescan gemaakt. Hierin staan aanbevelingen voor maatregelen. Deze zijn besproken met de scholen. We gaan telkens bekijken welke maatregelen passen bij onze scholen en welke acties daarbij horen. Bij Obs Azelo is er LED verlichting gekomen en er lopen onderhandelingen voor zonnepanelen. Bij Obs Stedeke lopen er onderhandelingen samen met de naastliggende sporthal voor zonnepanelen. Deze twee pilots worden eerst afgerond en geëvalueerd alvorens we verder gaan.

A7 Financiën

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de investeringen, de balanspositie, de exploitatie afgezet tegen de begroting en het vorige boekjaar. Tevens worden een aantal kengetallen toegelicht welke ook in hoofdstuk A9 terugkomen.

Balans en kengetallen

Balans

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	943.760	781.230	Eigen vermogen	2.350.020	2.387.170
Vorderingen	433.530	564.080	Voorzieningen	152.040	148.860
Liquide middelen	1.785.430	1.926.310	Kortlopende schulden	660.660	735.590
Totaal activa	3.162.720	3.271.620	Totaal passiva	3.162.720	3.271.620

Kengetallen als solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit (en weerstandsvermogen) geven mede inzicht in de continuïteit van de organisatie en zijn ook van belang wanneer het schoolbestuur plannen heeft om forse investeringen te doen. Deze kengetallen zijn 'slechts' een momentopname, berekend naar de in de jaarrekening vastgelegde situatie per 31 december.
Niet het statische beeld van een kengetal, maar vooral de trendmatige ontwikkeling van de gezamenlijke kengetallen over meerdere jaren is essentieel. Het Ministerie heeft naar aanleiding van de resultaten van de Commissie Don reeds enkele streefwaarden geformuleerd. Deze zijn bij het beoordelen van de waarden mede als leidraad genomen en derhalve heeft Stg. OPO Hof van Twente besloten om geen eigen streefwaarden te bepalen.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.
Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (liquide middelen en vorderingen) en de kortlopende schulden.

Kengetal 2017:	3,36
Kengetal 2016:	3,39
Kengetal 2015:	3,45
Kengetal 2014:	3,35

De liquiditeit is de laatste jaren relatief stabiel. De liquiditeitsratio geeft aan dat in 2017 3,36 keer kon worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit het crediteurensaldo, nog te betalen (salaris)posten en de overlopende passiva. De Stichting OPO Hof van Twente had op 31 december 2017 de beschikking over € 1.785.430 aan liquide middelen en had daarnaast € 433.530 openstaan aan nog te ontvangen bedragen. Dit laatste bedrag was binnen één jaar opeisbaar, waardoor kon worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moesten zijn, te weten € 660.660. Het Ministerie geeft als ondergrens voor de liquiditeit 0,75 aan, wat betekent dat de stichting zich daar ruim boven bevindt.

Solvabiliteit 1
De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. Ze geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.
Definitie: Eigen vermogen (exclusief voorzieningen) gedeeld door het totale vermogen (balanstotaal).

Kengetal 2017:	74%
Kengetal 2016:	73%
Kengetal 2015:	74%
Kengetal 2014:	74%

De solvabiliteitsratio geeft aan dat 74% van het totale vermogen uit eigen vermogen (reserves) bestond. Dat houdt in dat 26% van het totale vermogen gefinancierd werd met vreemd vermogen.
Aan de door het Ministerie vastgestelde ondergrens van 30% voor de solvabiliteit wordt hiermee ruimschoots voldaan.

Rentabiliteit
De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. Definitie: Resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten.

Kengetal 2017:	-0.50%
Kengetal 2016:	0,49%
Kengetal 2015:	2,47%
Kengetal 2014:	-2,43%

De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de omzet als resultaat wordt behaald. Op een omzet van € 7.422.320. heeft de stichting een negatief resultaat van € 37.150 behaald. Dit negatieve resultaat was 0,50% van de omzet. Anders geformuleerd betekent dit dat 100,50% van de omzet direct is besteed aan de doelen van de organisatie, oftewel het verzorgen van goed onderwijs.
De signaleringsgrens van het Ministerie ligt bij 3 jaar achtereen een negatieve rentabiliteit.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen geeft een beeld, hoe solide de financiële positie van Hof van Twente is. Het weerstandsvermogen geeft daarmee inzicht om niet voorziene financiële tegenvallers (risico's) in het begrotingsjaar op te vangen met de hiervoor gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit). Het weerstandsvermogen van de Stichting bedraagt over 2017 19% en is daarmee 4% gedaald ten opzichte van het percentage in

2016 en volgens de normen van het primair onderwijs ruim voldoende om financiële tegenvallers op te vangen.

Investeringen

Inventaris, apparatuur en hulpmiddelen van € 500 of meer worden vanaf 2006 geactiveerd, wat met zich meebrengt dat de jaarlijkse afschrijvingsbedragen in de exploitatie worden opgenomen.
Aanschaffingen beneden dit bedrag worden rechtstreeks in de exploitatierekening verantwoord.
De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Gebouwen/gebouwdelen 3,30 %
- Kantoormeubilair 3,30 %
- Schoolmeubilair 5,00 %
- Inventaris en apparatuur 10,00 %
- ICT 20,00 %
- Leer- hulpmiddelen 12,50 %

De waarde van de materiële vaste activa is gedurende het kalenderjaar 2017 gestegen met € 162.530 tot een totaalbedrag van € 943.760. Deze toename werd veroorzaakt doordat de investeringen in gebouwen en terreinen, meubilair en leer- en hulpmiddelen in 2017 hoger waren dan de afschrijvingen over dezelfde periode.

In het volgende overzicht worden per categorie de investeringen van 2017 vergeleken met de begroting 2017 en met de realisatie van 2016.

Investeringsoverzicht	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil Realisatie-begroting	Realisatie 2016	Verschil 2017-2016
	€	€	€	€	€
Gebouwen/gebouwdelen	-	-	-	1.690	-/- 1.690
Kantoormeubilair	1.550	-	1.550	610	940
Schoolmeubilair	81.850	-	81.850	18.720	63.130
Inventaris en apparatuur	29.740	16.500	13.240	8.680	21.060
ICT	140.050	85.000	55.050	52.290	87.760
Leer- hulpmiddelen	74.360	169.550	-/- 95.190	30.700	43.660
Totaal investeringen	**327.550**	**271.050**	**56.500**	**112.690**	**214.860**

In 2017 in er voor € 56.500 meer geïnvesteerd dan wat er was begroot. Hieronder worden per rubriek de belangrijkste verschillen aangehaald.
Op schoolmeubilair is in de begroting geen post opgenomen. Wel is er in 2017 voor een bedrag van € 81.850 in geïnvesteerd. De kosten die hierop gemaakt zijn bestonden nagenoeg volledig uit het vervangen van stoelen en tafels.
Op de post inventaris en apparatuur is er een overbesteding zichtbaar. Deze overschrijving volgt met name uit het feit dat er meer vervangingen hebben plaatsgevonden dan begroot. Posten die hieronder vallen zijn: nieuwe cv-ketel, geluidapparatuur en het plaatsen van enkele vouwwanden.
Ook in ICT is een forse overschrijding zichtbaar. Er is meer geïnvesteerd in de aanschaf van touchscreens dan in de begroting was opgenomen. Totaal is er voor zo'n € 90.000 aan kosten gemaakt, er was echter voor € 60.000 begroot in 2017. Ook waren onder deze post vervangingen begroot voor zo'n € 20.000. De realisatie bedroeg echter € 50.000. Met name de vervanging van chromebooks maakt hiervan onderdeel uit.

Tegenover bovenstaande staat weer een grote onderbesteding ad € 95.000 op de rubriek leer- en hulpmiddelen. Bijna bij alle scholen is hier minder geïnvesteerd dan wat begroot was. Ook is er bovenschools ruim meer begroot ad € 56.500 dan wat uiteindelijk in 2017 is geïnvesteerd ad €22.700.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Hof van Twente is van € 2.387.170 op 31 december 2016 gedaald naar € 2.350.020 per 31 december 2017 als gevolg van een negatief exploitatieresultaat van € 37.150 in 2017.

Voorziening jubilea

De stand van de voorziening jubilea is op 31 december 2017 aangepast aan het nieuwe aantal van 93,8 FTE's op balansdatum (ten opzichte van 89,3 per 31-12-2016). Het verplichte forfaitaire bedrag per FTE is in 2017 gelijk aan 2016 (€ 700), waardoor de hoogte van de voorziening licht is gestegen met € 3.180 en derhalve bedraagt de stand per 31 december 2017 € 65.660.

Exploitatie en toelichting

Het werkelijke negatieve resultaat over het kalenderjaar 2017 bedroeg € 37.150 terwijl er een negatief resultaat van € 80.000 was begroot. Ten opzichte van het jaar 2016 is het resultaat met € 72.770 afgenomen. Hierna wordt ingegaan op de verschillen en worden deze verklaard:

Staat van Baten en Lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil Real-Begr.	Realisatie 2016	Verschil real '17-real'16
	€	€	€	€	€
Baten					
Rijksbijdragen	7.231.790	6.886.800	344.990	7.070.650	161.140
Overige overheidsbijdr. en subs.	86.940	86.380	560	85.800	1.140
Overige baten	103.590	61.760	41.830	85.440	18.150
Totaal Baten	**7.422.320**	**7.034.940**	**387.380**	**7.241.890**	**180.430**
Lasten					
Personeelslasten	6.180.200	5.960.660	219.540	5.924.940	255.260
Afschrijvingen	165.020	149.150	15.870	154.780	10.240
Huisvestingslasten	435.550	470.430	-34.880	480.140	-44.590
Overige lasten	678.610	554.700	123.910	651.810	26.800
Totaal Lasten	**7.459.380**	**7.134.940**	**324.440**	**7.211.670**	**247.710**
Saldo Baten en lasten	**-37.060**	**-100.000**	**62.940**	**30.220**	**.67.280**
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	2.260	20.000	-17.740	7.620	-5.360
Financiële lasten	2.350		2.350	2.210	140
Saldo financiële baten en lasten	**-90**	**20.000**	**-20.090**	**5.410**	**-5.500**
Exploitatieresultaat	**-37.150**	**-80.000**	**42.850**	**35.630**	**72.780**

Totale baten
De gerealiseerde Rijksbijdragen OCW waren € 344.990 hoger dan begroot en € 161.140 hoger dan in 2016. De verschillende oorzaken betreffen:

1.	Prijsbijstellingbekostiging lumpsum, p&a en prestatiebox	€	143.210
2.	Extra bekostiging lerarenbeurs	€	29.350
3.	Personele groeimiddelen	€	13.200
4.	Bekostiging impulsgebieden	€	4.400
5.	Subsidie samenvoeging scholen	€	52.280
6.	Subsidie opvang vreemdelingen	€	15.380
7.	Hogere baten Samenwerkingsverband	€	87.170
	Totaal extra gerealiseerde Rijksbijdragen OCW	**€**	**344.990**

1. De bekostiging 2016-2017 is op 6 september 2017 en de bekostiging 2017-2018 is op 28 maart 2017 en nogmaals per 20 oktober 2017 opwaarts bijgesteld als gevolg van een aanvullende kabinetsbijdrage in het kader van het loonruimteakkoord. Daarnaast diende de ABP-premiestijging gecompenseerd te worden. Dit alles resulteerde in ruim € 143.210 extra inkomsten.
2. Daarnaast zijn er leerkrachten die een lerarenbeurs hebben aangevraagd. De daartoe ontvangen middelen kunnen worden ingezet om de vervanger daarvan te bekostigen.
3. Gedurende het schooljaar 2016-2017 is er vanwege de instroom van voldoende leerlingen recht ontstaan op extra groeisubsidie. Dit werd in augustus en oktober ontvangen.
4. In 2017 is er een bedrag van € 4.400 ontvangen ter bestrijding van de onderwijs-achterstanden in dit gebied.
5. Vanwege de fusie Markvelde met het Stedeke wordt er vanaf augustus 2017 zes jaar lang een subsidie ontvangen ad € 125.450 per jaar. Voor augustus t/m december (vijf maanden) bedroeg deze ruim € 52.000 en deze baten waren niet begroot voor 2017.
6. In verband met instroom van asielzoekers voor het 2e leerjaar is er een subsidie ontvangen. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden.
7. De inkomsten betreffende lichte en zware zorg bleken uiteindelijk behoorlijk hoger dan vooraf werd ingeschat. Daarnaast is er door het SWV in 2017 nog een eenmalige uitkering geweest over 2017 van € 81.400.

De overige overheidsbijdragen en subsidies waren nagenoeg gelijk aan de begroting en ook aan die van voorgaand jaar. Gelden die hieronder vallen zijn vervoer bewegingsonderwijs en de buurtsportcoach.

De overige baten waren in 2017 begroot op € 61.760 en er is € 103.590 gerealiseerd. Ten opzichte van 2016 ontvingen we gedurende 2017 € 18.150 meer. De grootste verklaring voor het verschil ligt in het feit dat een bate van € 25.000 Integraal Kindcentrum niet begroot is en de detacheringsbaten ruim € 11.000 hoger waren dan begroot.

Personele lasten
Wanneer we de begroting en de realisatie van de personele lasten vergelijken dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de loonkosten en de overige personele lasten, waaronder nascholing, jubilea dotaties, loonkosten derden en ARBO.

De totale overschrijding op de totale personele lasten in 2017 ten opzichte van de begroting bedroeg bijna € 219.540 en vergeleken met 2016 zijn deze met € 255.260 toegenomen.

Oorzaken welke genoemd dienen te worden zijn onder meer de volgende:
-Het aantal fte is 2,41 toegenomen ten opzichte van 2016. Deze toename zit hem nagenoeg in de functie OOP. Ten opzichte van de begroting bedraagt deze bijna 10 Fte hoger dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door: 4 fte meer inzet personeel en 3 fte aan vervangingen welke niet gedeclareerd konden worden bij het vervangingsfonds. Hiertegenover staat echter dat de kosten van extern ingehuurd personeel uiteindelijk € 170.000 lager waren dan begroot en diverse extra ontvangen zoals Integraal Kindcentrum baten, zwangerschapsgelden en extra ontvangen zorgmiddelen.
Ook is in 2017 de pensioenpremies (ABP) per 1 januari met ruim 1,6% verhoogd evenals de premie van het participatiefonds welke steeg met 0,25%. Dit had € 130.000 extra loonkosten tot gevolg. Zoals hiervoor beschreven is de premiestijging ABP aan de inkomstenzijde ook reeds gecompenseerd.

Het bovenstaande geeft tevens een verklaring voor de budget overschrijdingen onder de overige personele lasten. Deze zijn zo'n € 25.000, de lagere lasten externen niet meegerekend, hoger uitgevallen. Dit wordt met name veroorzaakt door de inhoudingen op de uitkeringskosten welke gekort worden door het Rijk ad € 15.000.

Afschrijvingen
De totale afschrijvingen zijn in 2017 € 15.870 hoger uitgevallen dan begroot en € 10.240 hoger dan in 2016. Dit wordt, zoals hierboven onder investeringen al beschreven, veroorzaakt door de forse investeringen in 2017.

Huisvestingslasten
De rubriek huisvestingslasten bestaat uit huurkosten, onderhoud, energiekosten, schoonmaakkosten, diverse publiekrechtelijke heffingen en overige huisvestingslasten. De materiële instandhouding is hiervoor al jaren niet toereikend.

De huisvestingslasten zijn € 34.880 lager dan begroot en € 44.590 lager dan in 2016. Meevallers zijn de kosten voor dagelijks onderhoud, € 28.550 en energiekosten € 31.580 lager dan begroot. Daar tegenover staat dat de schoonmaakkosten € 28.160 hoger zijn dan begroot. Dit betreffen met name incidentele schoonmaakkosten zoals glasbewassing of reiniging vloeren welke niet begroot zijn.

Overige lasten
De totale overige lasten zijn € 123.910 hoger uitgekomen dan begroot. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn: de toename van de ICT-verbruikskosten met bijna € 34.000 maar ook de kosten van verbruiksmateriaal onderwijs en schoolse activiteiten, respectievelijk € 20.000 en € 29.600.
Tegenover deze laatste staan echter ouderbijdragen welke gepresenteerd staan onder de baten.

Financiële baten en lasten
De financiële baten en lasten zijn in 2017 nagenoeg nihil. In de begroting wordt deze post altijd op € 20.000 geroomd.

Treasury

Onder 'treasury' verstaan we het beheren van onze (tijdelijke of langdurig) beschikbare financiële middelen zodat we te allen tijde aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen en tegelijkertijd de liquide middelen laten renderen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van rentedragende bankrekeningen, deposito's of beleggingen.

Stg. OPO Hof van Twente heeft haar opgestelde treasurystatuut uit 2014 recent aangepast in verband met de gewijzigde Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 6 juni 2016 met kenmerk WJZ/800938, houdende regels over het uitzetten van gelden, het aangaan van leningen en het aangaan van verbintenissen voor financiële derivaten (Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 RBLD 2016).
Dit opgestelde treasurystatuut is van toepassing geweest op 2017.

Stg. OPO Hof van Twente maakt op dit moment uitsluitend gebruik van de inzet van rentedragende bankrekeningen (via Rabobank Noord Twente).

A8 Continuïteitsparagraaf

In de brief van 20 december 2013 geeft de minister van OC&W aan dat de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) is uitgebreid met een voorschrift dat voorziet in de opname in het jaarverslag van de zogeheten Continuïteitsparagraaf.

Hof van Twente onderkent het belang van het structureel inbedden hiervan in onze PDCA-cyclus. We hebben de continuïteitsparagraaf dan ook definitief gestalte gegeven en deze beleidsrijk nader onderbouwd.

Kengetallen	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal leerlingen	1072	1010	967	927	921
Bestuur / Management	10,12	9,45	8,48	6,35	4,71
Personeel primair proces	81,65	67,91	64,94	61,87	61,87
Ondersteunend Personeel	7,70	5,87	5,23	5,23	5,23
Totaal	99,47	83,23	78,65	73,45	71,81

Aangezien de leerlingdaling het grootste risico vormt zijn we sinds 2015 met alle belanghebbenden in overleg om passende maatregelen te nemen. Sinds 2016 zijn we specifiek met scholen in gesprek die dreigen onder de grens van 23 leerlingen te komen. Hieruit heeft in augustus 2017 een fusie plaatsgevonden tussen Obs Markvelde en Obs Stedeke.
Ten aanzien van de personele bezetting is Stg. OPO Hof van Twente zich bewust van de krimp in het leerlingaantal en zal het personeelsbestand ook moeten krimpen. In bovenstaande situatie is enkel rekening gehouden met de krimp in leerlingen aantal.

Begroting
De Raad van Toezicht heeft op 24 november 2016 de begroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018-2020 besproken en goedgekeurd. Het bestuur heeft de begroting daarna vastgesteld.
Op 2 december 2016 is de begroting 2017 en de meerjarenbegroting bij de gemeente Hof van Twente ingediend. Het college heeft per brief (d.d.26 april 2017) aangegeven geen gebruik te maken van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen betreffende de begroting 2017 (artikel 22 lid 2 van de Statuten). De gemeenteraad heeft naar aanleiding van het raadsvoorstel de meerjarenbegroting besproken/behandeld in de vergadering van de raad op 18 april 2017. In de laatst genoemde vergadering heeft de gemeenteraad besloten geen zienswijze in te dienen betreffende de meerjarenbegroting 2018 – 2020 (artikel 22 lid 5 van de Statuten).

Meerjarenbegroting
Voor de meerjarenbegroting 2018 tot en met 2020 zijn de eerder voor iedere afzonderlijke school opgestelde investeringsschema's wederom geactualiseerd. Wat betreft de leerling-prognoses maken we gebruik van de in 2017, in opdracht van de gemeente Hof van Twente door Pronexus opgestelde prognoses. De daling van het aantal leerlingen zorgt dat de inkomsten van de stichting verder zullen dalen en de werkgelegenheid zal afnemen.

Wij verwachten nog steeds dat in de eerstkomende jaren het natuurlijk verloop min of meer in de pas loopt met de daling van de beschikbare formatie ten gevolge van de afname van het aantal leerlingen. Op het moment dat de beschikbare formatie sterker terugloopt en niet meer kan worden gecompenseerd met het natuurlijk verloop, zal een beroep worden gedaan op het Vervangingsfonds via het instellen van een eigen vervangingspool.
In 2017 hebben wij, net als in 2016, in totaal 2,5 FTE's kunnen aanbieden aan een vijftal leerkrachten. Een aantal vacatures zijn tijdelijk ingevuld tot het einde van het schooljaar. Een bijkomend financieel probleem is dat personeel gemiddeld langer blijft werken (latere AOW) en dus ook de gemiddelde leeftijd hoger wordt.

Meerjarenbegroting

Balansprognose	2017 (real.)	2018	2019	2020	2021
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	943.760	887.300	744.460	619.550	510.100
Totaal vaste activa	**943.760**	**887.300**	**744.460**	**619.550**	**510.100**
Vlottende activa					
Vorderingen	433.530	417.020	406.860	396.160	387.230
Liquide middelen	1.785.430	1.575.400	1.528.000	1.590.570	1.571.970
Totaal vlottende activa	**2.218.960**	**1.992.420**	**1.934.860**	**1.986.730**	**1.959.200**
Totaal Activa	**3.162.720**	**2.879.720**	**2.679.320**	**2.606.280**	**2.469.300**
Passiva					
Eigen vermogen					
Algemene reserve	1.774.240	1.579.390	1.401.830	1.354.740	1.225.950
Bestemmingsreserve publiek	575.780	575.780	575.780	575.780	575.780
Totaal eigen vermogen	**2.350.020**	**2.155.170**	**1.977.610**	**1.930.520**	**1.801.730**
Voorzieningen					
Personeelsvoorzieningen	152.040	127.220	120.220	112.270	109.760
Totaal voorzieningen	**152.040**	**127.220**	**120.220**	**112.270**	**109.760**
Overige passiva					
Crediteuren	67.880	60.760	60.760	60.760	60.760
Belastingen en sociale verz.	270.450	226.290	213.840	199.700	195.240
Schulden ter zake pensioenen	73.780	61.730	58.340	54.480	53.260
Overige kortlopende schulden	9.440	9.440	9.440	9.440	9.440
Overlopende passiva	239.110	239.110	239.110	239.110	239.110
Totaal overige passiva	**660.660**	**597.330**	**581.490**	**563.490**	**557.810**
Totaal Passiva	**3.162.720**	**2.879.720**	**2.679.320**	**2.606.280**	**2.469.300**

Toelichting op deze balanscijfers

De ontwikkeling van de materiële vaste activa is gebaseerd op de voorgenomen investeringen alsmede de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten zoals opgenomen in de goedgekeurde meerjarenbegroting 2019-2021. We zien een forse daling. Dit komt omdat voor 2017 redelijkerwijs ingeschat kan worden wat de investeringen zijn. Dat is voor de volgende jaren door meerdere factoren onzeker. De investeringen zoals opgenomen in de meerjarenbegroting 2018-2021 zijn voor 2019 tot en met 2021 nihil.

De vorderingen zullen de komende jaren naar verwachting een licht dalend verloop kennen. Het grootste bedrag van de vorderingen is jaarlijks het gevolg van het betaalritme van het Ministerie OCW dat niet evenredig met het baten- en lastenstelsel loopt.

De mutaties van het eigen vermogen in de komende jaren zijn het gevolg van de hierna gepresenteerde meerjaren exploitatieresultaten.
De personeelsvoorzieningen, bestaande uit de voorziening jubilea en spaarverlof, zullen als gevolg van het dalend personeelsbestand ook een lichte daling laten zien.
Voor wat betreft de kortlopende schulden zijn er weinig bijzonderheden te vermelden.
Gezien de krimpende organisatie zullen deze ook een licht dalend verloop vertonen. Dit alles zal vervolgens leiden tot het voorgaande verloop van de post liquide middelen. Deze fungeert namelijk als sluitpost.

Raming van baten en lasten

Staat van Baten en Lasten	2017 (real.)	2018	2019	2020	2021
Baten					
Rijksbijdrage	7.231.790	6.872.840	6.652.170	6.419.570	6.225.440
Overige overheidsbijdr. en subs.	86.940	86.380	86.380	86.380	86.380
Overige baten	103.590	22.460	18.460	18.460	18.460
Totaal Baten	**7.422.320**	**6.981.680**	**6.757.010**	**6.524.410**	**6.330.280**
Lasten					
Personeelslasten	6.180.200	6.022.840	5.799.500	5.454.360	5.357.390
Afschrijvingen	165.020	161.460	142.840	124.910	109.450
Huisvestingslasten	435.550	452.230	452.230	452.230	452.230
Overige lasten	678.610	545.000	545.000	545.000	545.000
Totaal Lasten	**7.459.380**	**7.181.530**	**6.939.570**	**6.576.500**	**6.464.070**
Saldo Baten en lasten	**-37.060**	**-199.850**	**-182.560**	**-52.090**	**-133.790**
Saldo fin. bedrijfsvoering	-90	5.000	5.000	5.000	5.000
Exploitatieresultaat	**-37.150**	**-194.850**	**-177.560**	**-47.090**	**-128.790**

Toelichting op deze exploitatiecijfers

De te verwachten leerling daling is in de meerjarenbegroting verwerkt en zorgt voor een daling van de hieraan gekoppelde Lumpsum. De lerarenformatie dient daar waar mogelijk ook te worden aangepast aan de afname van het leerlingenaanbod.
Bij de toelichting op de balans is reeds aangegeven dat het lastig is om momenteel de investeringswens te bepalen vanwege enkele onzekere factoren. Hierdoor is in de afschrijvingen een sterke daling terug te zien.
De overige lasten zijn in de begroting vooralsnog nagenoeg gelijk gehouden, waarbij enerzijds door de leerling daling een afname is te verwachten, maar door indexatie de kosten omhoog zullen worden bijgesteld.

Rapportage risicobeheersingssysteem

In 2014 hebben we een start gemaakt met het in beeld brengen van de grootste risico's waar we als Stichting mee te maken zouden kunnen krijgen en welke financiële gevolgen zouden kunnen krijgen. In 2017 zijn de risico's opnieuw in het MT besproken en vastgesteld. De door ons vastgestelde risico's (met mogelijk financiële gevolgen) zijn de volgende:

- leerlingdaling door krimp
- langer doorwerken van ons personeel door hogere pensioenleeftijd
- decentralisatie huisvesting (buitenonderhoud)
- overcapaciteit in onze schoolgebouwen
- niet dekkende vergoeding energiekosten
- mogelijk hoger ziekteverzuim door ouder wordend personeel/hoge werkdruk
- invoering diverse onderdelen CAO
- hogere schoonmaakkosten

Bovenstaande risico's zijn en worden regelmatig besproken in het MT. Het bestuur blijft de risico's jaarlijks bespreken en zal daar waar nodig beheersmaatregelen instellen. Op dit moment kunnen de risico's door OPO Hof van Twente in voldoende mate worden afgedekt door de aanwezige reserves.

A9 Kengetallen en grafieken

Kengetallen	Signalerings-grens PO	2013	2014	2015	2016	2017
Financiële kengetallen						
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,14	3,35	3,45	3,39	3,36
Solvabiliteit 1	< 30%	73%	74%	74%	73%	74%
Solvabiliteit 2	< 30%	78%	79%	79%	78%	79%
Rentabiliteit	3 jaar negatief	-1%	-2%	2%	0%	-1%
Weerstandsvermogen	< 5%	19%	19%	22%	23%	19%
Huisvestingsratio	> 10%				7%	6%
Financieringsfunctie	-	28%	26%	26%	20%	23%
Transactiefunctie	-	10%	8%	9%	10%	9%
Financiële buffer	> 7,5%	4%	4%	6%	12%	9%

Toelichting

Liquiditeit (current ratio): vlottende activa / kortlopende schulden
Geeft aan in welke mate de instelling aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen.
Solvabiliteit 1: eigen vermogen / totaal passiva
Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.
Solvabiliteit 2: (eigen vermogen + voorzieningen) / totaal passiva
Geeft aan op welke wijze de bezittingen, op de actiefzijde van de balans, zijn gefinancierd.
Rentabiliteit: resultaat / totale baten
Geeft aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten.
Weerstandsvermogen: (eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / Rijksbijdragen OCW
Is de verhouding tussen het eigen vermogen minus de materiële vaste activa en de omvang van de Rijksbijdragen.
Huisvestingsratio: (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen) / totale lasten
Geeft weer welk deel van de totale lasten is besteed aan lasten voor huisvesting incl. afschrijvingen voor gebouwen en terreinen.
Financieringsfunctie: (aanschafwaarde activa -/- aanschafwaarde gebouwen en terreinen) / totale baten
Middelen die nodig zijn om de materiële vaste activa met uitzondering van de gebouwen en terreinen in stand te houden.
Transactiefunctie: kortlopende schulden / totale baten
Middelen benodigd voor het betalen van de kortlopende schulden.
Financiële buffer: kapitalisatiefactor -/- financieringsfunctie -/- transactiefunctie
Middelen die nodig zijn voor het opvangen van onvoorziene risico's.

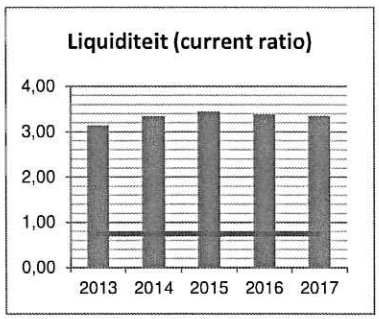

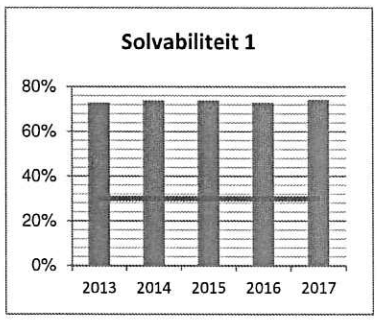

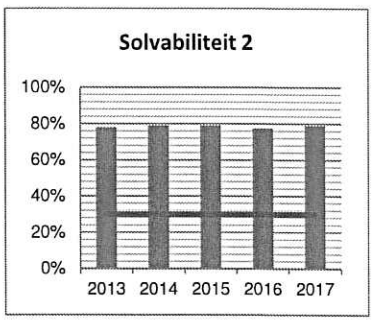

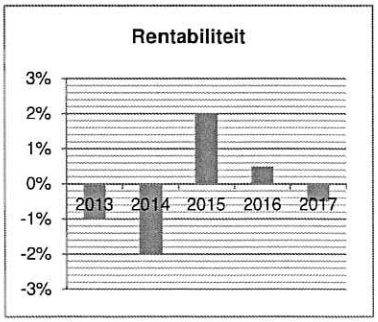

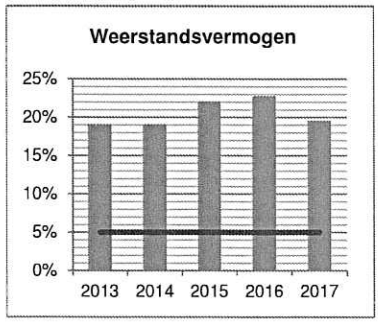

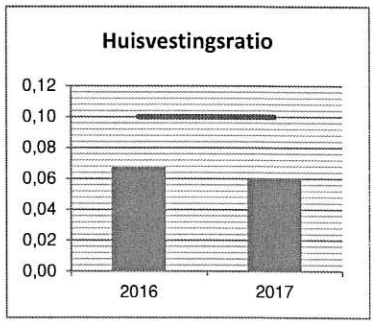

Kengetallen	Signaleringsgrens PO	2013	2014	2015	2016	2017
Ratio's						
Personele lasten / Rijksbijdrage	>= 95%	89%	90%	84%	84%	85%
Personele lasten / Totale baten	>= 90%	86%	85%	81%	82%	83%
Eigen vermogen / Totale baten	-	31%	30%	32%	33%	32%
Personele lasten / Totale lasten	-	84%	83%	83%	82%	83%
Salarislasten per FTE	-	€ 65.194	€ 65.542	€ 62.511	€ 62.248	€ 63.242
Personeelslasten per FTE	-	€ 66.176	€ 65.571	€ 61.803	€ 61.044	€ 62.131

Toelichting

Personele lasten / Rijksbijdrage
Geeft aan in hoeverre een instelling de gelden van het Rijk aanwendt voor personele lasten.
Personele lasten / Totale baten
Geeft aan in hoeverre een instelling de totale inkomsten aanwendt voor personele lasten.
Eigen vermogen / Totale baten
Deze ratio geeft een indicatie van het risicomanagement bij de instelling.
Personele lasten / Totale lasten
Geeft aan hoeveel de instelling uitgeeft aan personele lasten. Dit is met name trendmatig een belangrijk signaal.
Salarislasten per FTE
Geeft aan wat de salarislasten zijn per FTE.
Personeelslasten per FTE
Geeft aan wat de totale personele lasten per FTE zijn.

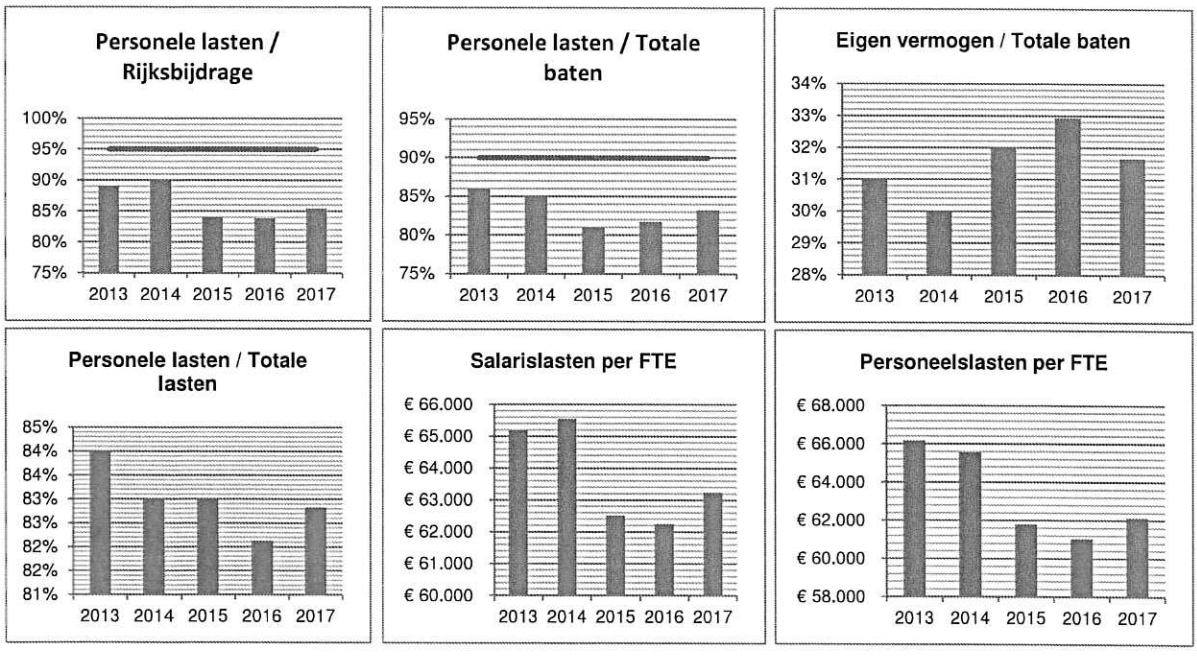

A10 Instellingsgegevens

Algemene gegevens

Bestuursnummer	:	41785
Naam instelling	:	Hof van Twente
Adres	:	Kievitstraat 67A
Postadres	:	Postbus 220
Postcode	:	7470 AE
Plaats	:	Goor
Telefoon	:	0547-276638
E-mailadres	:	info@opohvt.nl
Contactpersoon	:	de heer A.E. van den Berg
Telefoon	:	0547-276638

BRIN-nummer

03AN	:	Openbare Basisschool Azelo
05XU	:	Openbare Basisschool Markvelde
05YP	:	Openbare Basisschool Deldenerbroek
08DH	:	Openbare Basisschool Stedeke
08EA	:	Openbare Basisschool Wiene
09FH	:	Openbare Basisschool Elserike Daltonschool
10BF	:	Openbare Basisschool Stokkum
10CT	:	Openbare Basisschool 't Gijmink Daltonschool
10TE	:	Openbare Basisschool Brookschole
10UJ	:	Openbare Basisschool de Whee
11HK	:	Openbare Basisschool de Zwaluw

Hof van Twente

Jaarrekening 2017

B Jaarrekening 2017

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit
De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Verbonden partijen
Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de stichting en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.
Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijking met voorgaand jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.
Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

Investeringssubsidies
Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa
De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waarde-verminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen
De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve
Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves
Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum
Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van € 700 per FTE per jaareinde.
Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Schulden
Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van de exploitatierekening

Baten
Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten
Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen
De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2017 en 2016 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2016 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 91,7%. De beleidsdekkingsgraad eind 2017 is 101,5%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad niet aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen
Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten
De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten
De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2017

1	Activa	31 december 2017		31 december 2016	
	Vaste activa				
1.2	*Materiële vaste activa*				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	156.360		163.110	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	573.130		423.360	
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	214.270		194.760	
1.2	**Materiële vaste activa**		**943.760**		**781.230**
	Totaal vaste activa		**943.760**		**781.230**
	Vlottende activa				
1.5	*Vorderingen*				
1.5.1	Debiteuren	-		1.500	
1.5.2	Ministerie OCW	332.700		340.930	
1.5.7	Overige vorderingen	49.340		43.420	
1.5.8	Overlopende activa	51.490		178.230	
1.5	**Vorderingen**		**433.530**		**564.080**
1.7	*Liquide middelen*				
1.7.2	Banken	1.785.430		1.926.310	
1.7	**Liquide middelen**		**1.785.430**		**1.926.310**
	Totaal vlottende activa		**2.218.960**		**2.490.390**
Totaal activa			**3.162.720**		**3.271.620**

2	Passiva	31 december 2017		31 december 2016	
2.1	*Eigen vermogen*				
2.1.1	Algemene Reserve	1.774.240		1.784.810	
2.1.2	Bestemmingsreserve publiek	575.780		602.360	
2.1	**Eigen vermogen**		**2.350.020**		**2.387.170**
2.2	*Voorzieningen*				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	152.040		148.860	
2.2	**Voorzieningen**		**152.040**		**148.860**
2.4	*Kortlopende schulden*				
2.4.3	Crediteuren	67.880		107.090	
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	270.450		271.420	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	73.780		63.960	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	9.440		75.130	
2.4.10	Overlopende passiva	239.110		217.990	
2.4	**Kortlopende schulden**		**660.660**		**735.590**
Totaal passiva			**3.162.720**		**3.271.620**

B3 Exploitatierekening over 2017

		Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen OCW	7.231.790	6.886.800	7.070.650
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	86.940	86.380	85.800
3.4	Baten werk in opdracht van derden	-	-	-
3.5	Overige baten	103.590	61.760	85.440
	Totaal baten	**7.422.320**	**7.034.940**	**7.241.890**
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	6.180.200	5.960.660	5.924.940
4.2	Afschrijvingen	165.020	149.150	154.780
4.3	Huisvestingslasten	435.550	470.430	480.140
4.4	Overige lasten	678.610	554.700	651.810
	Totaal lasten	**7.459.380**	**7.134.940**	**7.211.670**
	Saldo baten en lasten	**37.060-**	**100.000-**	**30.220**
5	Financiële baten en lasten			
5.1	Financiële baten	2.260	20.000	7.620
5.5	Financiële lasten	2.350	-	2.210
	Saldo financiële baten en lasten	**90-**	**20.000**	**5.410**
	Totaal resultaat	**37.150-**	**80.000-**	**35.630**

B4 Kasstroomoverzicht 2017

	Ref.	2017		2016	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten		37.060-		30.220	
Aanpassingen voor:					
- Afschrijvingen	4.2	165.020		154.780	
- Mutaties voorzieningen	2.2	3.180		9.690	
Veranderingen in vlottende middelen:					
- Vorderingen (-/-)	1.5	130.550		5.470	
- Kortlopende schulden	2.4	74.930-		55.440	
Totaal kasstroom uit bedrijfoperaties			**186.760**		**255.600**
- Ontvangen interest	5.1	2.260		7.620	
- Betaalde interest (-/-)	5.5	2.350		2.210	
			90-		5.410
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			**186.670**		**261.010**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	1.2	327.550-		112.680-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			**327.550-**		**112.680-**
Mutatie liquide middelen			**140.880-**		**148.330**
Beginstand liquide middelen	1.7	1.926.310		1.777.980	
Mutatie liquide middelen	1.7	140.880-		148.330	
Eindstand liquide middelen			**1.785.430**		**1.926.310**

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2017

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

		Afschrijvings-jaren	Aanschaf-prijs	Afschrijvingen cumulatief	Boekwaarde	Mutaties 2017 Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Aanschaf-prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
			1-1-2017	1-1-2017	1-1-2017				31-12-2017	31-12-2017	31-12-2017
1.2.1	Gebouwen en terreinen										
1.2.1.2	Gebouwdelen/verbouwingen	30	451.890	288.780	163.110	-	-	6.750	451.890	295.530	156.360
1.2.1	Totaal Gebouwen en terreinen		451.890	288.780	163.110	-	-	6.750	451.890	295.530	156.360
1.2.2	Inventaris en apparatuur										
1.2.2.1	Kantoormeubilair	30	2.380	900	1.480	1.550	-	90	3.930	990	2.940
1.2.2.2	Schoolmeubilair	20	797.100	521.850	275.250	81.850	-	33.750	878.950	555.600	323.350
1.2.2.3	Inventaris en apparatuur	10	48.150	23.280	24.870	29.740	-	6.090	77.890	29.370	48.520
1.2.2.4	ICT	5	602.620	480.860	121.760	140.050	-	63.490	742.670	544.350	198.320
1.2.2	Totaal Inventaris en apparatuur		1.450.250	1.026.890	423.360	253.190	-	103.420	1.703.440	1.130.310	573.130
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen										
1.2.3.2	Leer- hulpmiddelen	8	651.630	456.870	194.760	74.360	-	54.850	725.990	511.720	214.270
1.2.3	Totaal andere vaste bedrijfsmiddelen		651.630	456.870	194.760	74.360	-	54.850	725.990	511.720	214.270
	Totaal materiële vaste activa		**2.553.770**	**1.772.540**	**781.230**	**327.550**	**-**	**165.020**	**2.881.320**	**1.937.560**	**943.760**

De afschrijvingen zijn per 31 december 2017 als volgt te splitsen:

Afschrijvingen schouw	14.390
Afschrijvingen nieuw	150.630
Totaal	165.020

1.5	Vorderingen	31 december 2017		31 december 2016	
1.5.1	Debiteuren		-		1.500
	Te vorderen personele bekostiging	317.250		326.800	
	Te vorderen materiële instandhouding	10		-	
	Te vorderen prestatiebox	15.440		14.130	
1.5.2	Ministerie van OCW		332.700		340.930
	Overige vorderingen	49.340		43.420	
1.5.7	Overige vorderingen		49.340		43.420
	Overlopende activa	38.790		137.670	
	Vooruitbetaalde kosten	12.700		40.560	
1.5.8	Overlopende activa		51.490		178.230
	Totaal vorderingen		**433.530**		**564.080**

1.7	Liquide middelen	31 december 2017	31 december 2016
1.7.2	Banken	1.785.430	1.926.310
	Totaal liquide middelen	**1.785.430**	**1.926.310**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

			Mutaties 2017		
		Stand per 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
2.1.1	Algemene Reserve	1.784.810	10.570-	-	1.774.240
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	602.360	21.520-	5.060-	575.780
	Totaal eigen vermogen	**2.387.170**	**32.090-**	**5.060-**	**2.350.020**
2.1.2	*Bestemmingsreserve (publiek)*				
	Reserve van de Maatgelden	8.900	7.460-	-	1.440
	Reserve Impuls Lezen	6.240	920-	-	5.320
	Reserve Eerste Waardering	83.360	14.390-	-	68.970
	Reserve Personeel	158.550	12.270-	-	146.280
	Reserve Profilering	54.940	17.730	5.060-	67.610
	Reserve Onderhoud	176.110	-	-	176.110
		488.100	17.310-	5.060-	465.730
	Scholen:				
	Materiële reserve	114.260	4.210-	-	110.050
		114.260	4.210-	-	110.050
	Totaal bestemmingsreserves	**602.360**	**21.520-**	**5.060-**	**575.780**

2.2	Voorzieningen		Mutaties 2017			
		Stand per 1-1-2017	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2017
2.2.1	*Personeelsvoorzieningen*					
	Voorziening jubilea	62.480	37.340	34.160	-	65.660
	Voorziening spaarverlof	86.380	-	-	-	86.380
	Totaal voorzieningen	**148.860**	**37.340**	**34.160**	**-**	**152.040**

		Onderverdeling saldo per 31-12-2017		Stand per 31-12-2017
		< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1	*Personeelsvoorzieningen*			
	Voorziening jubilea	6.963	58.697	65.660
	Voorziening spaarverlof	1.820	84.560	86.380
	Totaal	**8.783**	**143.257**	**152.040**

2.4	Kortlopende schulden	31 december 2017		31 december 2016	
2.4.3	Crediteuren		67.880		107.090
	Afdr. / inh. loonheffing	239.470		237.010	
	Afdr. / inh. Participatiefonds	12.940		13.000	
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	18.040		21.410	
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.		270.450		271.420
	Afdr. / inh. ABP	62.210		53.640	
	Afdr. / inh. FPU	10.420		9.200	
	Afdr. / inh. IP/BW	1.150		1.120	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen		73.780		63.960
	Overige kortlopende schulden	-		27.500	
	Netto salarissen	9.440		6.860	
2.4.9	Overige kortlopende schulden		9.440		34.360
	Overlopende passiva	37.290		60.530	
	Te betalen vakantie-uitkering	201.820		198.230	
2.4.10	Overlopende passiva		239.110		258.760
	Totaal kortlopende schulden		**660.660**		**735.590**

Model G

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving toewijzing	Toewijzing		Bedrag	Ontvangen	De prestatie ultimo 2017 conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum	toewijzing	t/m 2017	Geheel afgerond	Niet geheel afgerond
			€	€		
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zij-instroom 2009-2017	DL/B/110284		33.180	33.180		X
Regeling lerarenbeurs voor scholing en zij-instroom 2009-2017	DL/B/110284		69.884	-	X	
			103.064	**33.180**		

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijkende rechten (actief)

Huurverplichtingen
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente heeft met Leferink Document Works B.V. een huurovereenkomst voor kopieerapparatuur tot 1 januari 2022 tegen een huurprijs van € 35.340 (incl. btw) per jaar. In 2017 bedroegen de totale contractkosten € 40.230 n.a.v. indexatie.

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente heeft met Viverion een overeenkomst inzake de bijkomende leveringen en diensten (servicekosten) van het gebouw gelegen aan de Lindelaan 70b te Goor, lopende tot en met 30 september 2061, tegen een bedrag van circa € 13.500 (inclusief btw) per jaar.

Duurzame inzetbaarheid
In de CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat er geen medewerkers gebruik gaan maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2017

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen OCW	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	6.691.570	6.530.750	6.655.110
3.1.2	Overige subsidies OCW	120.420	23.400	52.500
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	419.800	332.650	363.040
	Rijksbijdragen OCW	**7.231.790**	**6.886.800**	**7.070.650**
	Uitsplitsing			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW			
	Rijksbijdragen personeel OCW	5.656.530	5.494.660	5.592.830
	Rijksbijdragen materieel OCW	1.035.040	1.036.090	1.062.280
		6.691.570	**6.530.750**	**6.655.110**
3.1.2	Overige subsidies OCW			
	Niet-geoormerkte subsidies	120.420	23.400	52.500
		120.420	**23.400**	**52.500**
3.1.4	Af: Inkomensoverdrachten			
	Doorbetalingen rijksbijdragen SWV	419.800	332.650	363.040
		419.800	**332.650**	**363.040**

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	86.940	86.380	85.800
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	**86.940**	**86.380**	**85.800**

3.5	Overige baten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.5.1	Verhuur	3.120	-	2.590
3.5.2	Detachering personeel	12.480	1.200	-
3.5.6	Overige	87.990	60.560	82.850
	Overige baten	**103.590**	**61.760**	**85.440**

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.1.1	Lonen en salarissen	6.290.650	5.572.630	6.041.800
4.1.2	Overige personele lasten	242.730	388.030	229.880
4.1.3	Af: uitkeringen	353.180-	-	346.740-
	Personeelslasten	**6.180.200**	**5.960.660**	**5.924.940**

Uitsplitsing

4.1.1	Lonen en salarissen			
	Brutolonen en salarissen	4.613.200	4.110.210	4.489.150
	Sociale lasten	1.022.330	963.650	1.027.630
	Pensioenpremies	655.120	498.770	525.020
		6.290.650	**5.572.630**	**6.041.800**
4.1.2	Overige personele lasten			
	Reiskosten (woon- werkverkeer)	30.380	16.060	24.450
	Dienstreizen	14.720	2.900	13.690
	Gratificaties	-	34.070	-
	Personeel niet in loondienst	25.370	195.000	19.260
	Vrijwilligersvergoeding	1.500	-	-
	Dotatie personele voorzieningen	37.340	-	19.840
	Scholing	58.820	80.000	64.670
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	34.800	30.000	53.780
	Arbo-dienstverlening	20.410	30.000	24.210
	Overige	19.390	-	9.980
		242.730	**388.030**	**229.880**

Er heeft bezoldiging plaatsgevonden conform artikel 383 lid 1 BW. Voor een specificatie van het bedrag zie bijlage B11.

Gemiddeld aantal FTE's	2017	2016
- Directie	10,12	10,58
- Onderwijzend Personeel	81,65	80,66
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	7,70	5,82
	99,47	97,06

4.2	Afschrijvingen	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.2.2	Gebouwen	6.750	6.660	6.710
4.2.3	Inventaris en apparatuur	103.420	83.890	86.290
4.2.5	Leermiddelen	54.850	58.600	61.780
	Afschrijvingen	**165.020**	**149.150**	**154.780**

4.3	Huisvestingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.3.1	Huur	3.140	5.500	3.960
4.3.3	Onderhoud	85.550	114.100	130.070
4.3.4	Energie en water	118.320	149.900	126.790
4.3.5	Schoonmaakkosten	208.890	180.730	199.260
4.3.6	Heffingen	18.930	19.000	18.960
4.3.8	Overige huisvestingslasten	720	1.200	1.100
	Huisvestingslasten	**435.550**	**470.430**	**480.140**

4.4	Overige lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.4.1	Administratie en beheerslasten	183.010	144.150	172.370
4.4.2	Inventaris en apparatuur	123.780	94.400	101.420
4.4.4	Overige	371.820	316.150	378.020
	Overige lasten	**678.610**	**554.700**	**651.810**

4.4.1 Administratie en beheerslasten

Administratie- en advieskosten	155.730	119.000	142.160
Accountantskosten *	5.000	5.000	5.260
Kantoorbenodigdheden	340	2.500	1.030
Reis- en verblijfkosten	950	950	880
Telefoonkosten	11.310	10.950	13.900
Portokosten	250	750	-
Overige beheerslasten	9.430	5.000	9.140
	183.010	**144.150**	**172.370**

* *Specificatie honorarium accountant*

- onderzoek jaarrekening	5.000	5.000	-
Accountantskosten	**5.000**	**5.000**	**-**

4.4.2 Inventaris en apparatuur

Inventaris en apparatuur	4.170	8.700	5.110
ICT-verbruikskosten	119.610	85.700	96.310
	123.780	**94.400**	**101.420**

4.4.4 Overige

Wervingskosten	4.740	6.000	6.420
Representatiekosten	33.810	24.800	41.860
Schoolse activiteiten	114.640	85.000	91.660
Buitenschoolse activiteiten	20	-	-
Kosten TSO/BSO	7.410	7.600	8.090
Verzekeringen	2.170	3.000	14.540
Abonnementen	13.350	16.000	19.440
GMR	1.890	1.750	300
Verbruiksmateriaal onderwijs	147.090	127.000	146.510
Kopieerkosten	46.700	45.000	49.200
	371.820	**316.150**	**378.020**

5.1 Financiële baten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rentebaten	2.260	20.000	7.620
Financiële baten	**2.260**	**20.000**	**7.620**

5.5 Financiële lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rente- en bankkosten	2.350	-	2.210
Financiële lasten	**2.350**	**-**	**2.210**

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2017 bedraagt € 37.150 negatief.
Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en te onttrekken aan de volgende reserves:

	Stand 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2017
Algemene Reserve	1.784.810	10.570-	-	1.774.240
Bestemmingsreserve (publiek)	602.360	21.520-	5.060-	575.780
	2.387.170	**32.090-**	**5.060-**	**2.350.020**

	Stand 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2017
Bestemmingsreserve (publiek)				
Reserve van de Maatgelden	8.900	7.460-	-	1.440
Reserve Impuls Lezen	6.240	920-	-	5.320
Reserve Eerste Waardering	83.360	14.390-	-	68.970
Reserve Personeel	158.550	12.270-	-	146.280
Reserve Profilering	54.940	17.730	5.060-	67.610
Reserve Onderhoud	176.110	-	-	176.110
	488.100	**17.310-**	**5.060-**	**465.730**
Scholen:				
Materiële reserve	114.260	4.210-	-	110.050
	114.260	**4.210-**	**-**	**110.050**
Totaal bestemmingsreserves	**602.360**	**21.520-**	**5.060-**	**575.780**

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden

B10 Overzicht verbonden partijen

Er is géén sprake van verbonden partijen.

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2017 Stg OPO Hof van Twente

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stg OPO Hof van Twente. Het voor Stg OPO Hof van Twente toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017€ 118.000 (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse B).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1		A.E. van de Berg
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01-01 31-12
Omvang dienstverband (in fte)		1,00
Gewezen topfunctionaris?		nee
(Fictieve) dienstbetrekking?		ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	73.111,18
Beloningen betaalbaar op termijn	€	12.379,16
Subtotaal	€	85.490,34
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€	118.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€	-
Totale bezoldiging	€	85.490,34
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01-01 31-12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)		1,0000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	72.519,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	10.289,16
Totale bezoldiging 2016	€	82.808,16

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1		M. Verbeek
Functiegegevens		
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01-01 31-12
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	4.675,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-
Subtotaal	€	4.675,00
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	**€**	**17.700,00**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€	-
Totale bezoldiging	€	4.675,00
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01-01 31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	4.675,00
Beloningen betaalbaar op termijn		0
Totale bezoldiging 2016	€	4.675,00

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.500 of minder.

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
W. Dijkman	Lid
M. Peters	Lid
H.J. Muller	Lid

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

tenkatehuizinga+
accountants + belastingadviseurs

Zuiderval 60 Postbus 2323 7500 CH Enschede t +31(0)88 5005 100
Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs N.V. KvK 06038752 www.tenkatehuizinga.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT

Aan de Raad van Toezicht van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente te Gemeente Hof van Twente gecontroleerd.
Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2017;
2. de exploitatierekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Hof van Twente, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderwijsinstelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 25 mei 2018

Ten Kate Huizinga Accountants + Belastingadviseurs N.V.

G.J.H. Oude Voshaar RA

Bestuursbesluit

Vergadering Raad van Toezicht d.d. 14 juni 2018

Geachte Raad,

Hierbij stel ik u voor de jaarrekening 2017 vast te stellen met een negatief saldo van € 37.150 en akkoord te gaan met de verwerking van voornoemd saldo in de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Goor, 14 juni 2018

Algemeen directeur
de heer A.E. van den Berg

Besluit Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht stelt de jaarrekening 2017 vast met een negatiefsaldo van € 37.150 en gaat akkoord met de verwerking van voornoemd saldo in de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Goor, 14 juni 2018

de heer dr. Ing. M. Verbeek
Voorzitter

mevrouw drs. W. Dijkman
Lid

de heer H.J. Muller
Lid

mevrouw M. Peters
Lid